

UNIVERSAL
LIBRARY

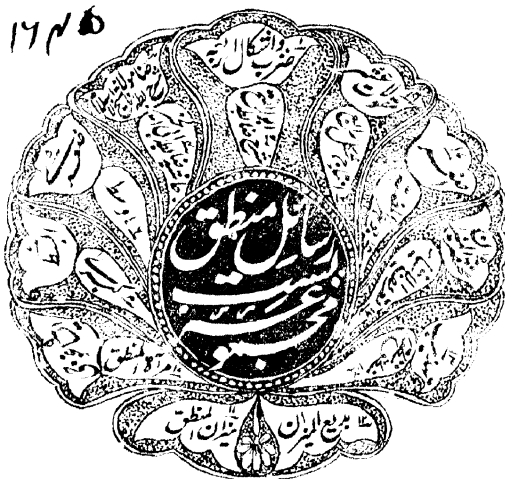
OU-234032

UNIVERSAL
LIBRARY

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مستطیع صاحب حاجی محمد سعید صاحب کتاب کلمۃ خلاصی اولیٰ مرتبہ ۱۲۵

۱۶ م ۵

بہتمام احقر العبد راجی محبت رب شہید محمد عبدالحمید غفرلہ اللہ الخمیس

مطبع محلی و نفع امطلوبہ و سعید
تبعی و سعید و سعید و سعید

ماہر کلمہ نگار و مستطیع صاحب حاجی محمد سعید صاحب کتاب کلمۃ خلاصی اولیٰ مرتبہ ۱۲۵

خود را بشکال از من

مع انشاء هر يك از اين طرايع است تفصيل و شرح و طرايع
و دستاورد ضرورت تحت هر طبع و الا ترى ان ما را با هم بود
قدرت است هر چه بود و منظور از سخن طبع حسنی

[illegible]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شرح الضابطة لمولانا ابى الفتح

قوله وضابطة شرائط الاربعة الخ عتبر هذه الضابطة ان قوله عموم موضوعية الاوسط مع ملاقاته الاصغرى بالفعل إشارة الى الشرط الثالث لا شكل الاول الثالث وهو مع قوله وحمله على الأكبر إشارة الى الشرط الاول من شرط الرابع وقولنا ما من عموم موضوعية الأكبر مع الاختلاف في الكيف إشارة الى شرط الشكل الثاني بمسبلة الكم الكيف وهو مع ما قبله من قوله عموم موضوعية الاوسط إشارة الى الشرط الثاني من شرط الرابع اي لا بد في الاول الثالث من عموم موضوعية الاوسط لشيء في الجملة فيلزم كلية الكبرى في الشكل الاول اذ لا موضوعية للاوسط فيه الا في الكبرى ويلزم كلية احد المقدارين في الثالث اذ الاوسط فيه موضوع فيها معا ومن ملاقاته الاوسط للاصغرى اي يجابه به بالفعل فيلزم ايجاب الاصغرى فعليتها فيها معا ولا بد في الرابع عن هذا اي من عموم موضوعية الاوسط لشيء فيلزم كلية صغراه ومن ملاقاته اليه فيلزم ايجاب صغراه ومن حمله عليه ايجابا فيلزم ايجاب كبراه ومن عموم موضوعية الأكبر لشيء او عموم موضوعية الاوسط لشيء مع اختلاف المقدارين في الكيف فيلزم كلية احدى المقدارين مع اختلافهما ايجابا وسلبا ولا بد في الثاني من عموم موضوعية الأكبر لشيء مع الالتهتلاف في الكيف فيلزم كلية كبراه مع اختلاف نقيضيه ايجابا وسلبا هذا وفي نسخة العبارة المذكورة لهذا المعنى نظر مع ان قوله وحمله على الأكبر ان كان معطوفا على

ملاقاته لا يفهم منها عياجب لصغرى معكيتها في الشق الأول من شرح الرابع أصلا وان كان معطوفا على
مقد راي مع ملاقاته للصغرى بالفعل أحدها أو مع حمله على الأكبر فيم ذلك مع اشتراط فعلية الصغرى
انها غير مذكورة ههنا في شرائطها ان كانت شرطانية في الواقع مع فعلية الكبرى وشرائط أخرى من حيث الجهة
على ما بين في محله أما عطفه على الفعل في قوله بالفعل فكذلك جلا ثم في قوله مع منافاة نسبة وصف الأول ^{أو في الرابع} على
أه إشارة إلى شرط الشكل لثاني من حيث الجهة والمراد بنسبة وصف الأكبر نسبة كبريه ونسبة وصف الأوسط
إلى ذات الأصغر نسبة صفراء وانما عيبر عن المنسوب اليه في الكبرى بوصف الأكبر لكونه محمولا في المطلوب والا
فالمنسوب اليه فيها ذات الأكبر كما أن المنسوب اليه في الصغرى ذات الأصغر وأدبنا فاة نسبة الكبرى نسبة
الصغرى منافاتها لها لو فرضناهما مقدين في الأطران سواء كانتا متناقصتين كما في الصغرى الممكنة العامة
الجزئية مع الكبرى الضرورية الكلية وبالعكس الصغرى الدائمة الجزئية مع الكبرى المطلقة العامة الكلية و
بالعكس وكانت كل واحدة منهما اخص من تقيض الأخرى كما في سائر الاختلافات والضروريات المنتجة كالصغرى ^{الذاتية}
مع الكبرى ^{الذاتية} وذلك لاختلاف المقدتين ههنا بالاعجاب السلب قطعاً ولا يذهب على من له ادنى
بأمل من المناقاة المذكورة غير متحققة في كثير من الاختلافات المنتجة من هذا الشكل باختلاف الصغرى
الممكنة العامة مع الكبرى المشترطة العامة والخاصة وكأخه الاط الصغرى المطلقة العامة مع الكبرى
المشترطة العامة والخاصة والعرفية العامة والخاصة اللهم إلا ان يعتبر المناقاة المذكورة اعم من ان يكون
بين نفس النسبتين أو نوعاً ما بأن يبدل الضرورية الوصفية في أحدهما بالضرورة الذاتية أو بالوصفي
بالذات أو بالذاتي فيعتبر المناقاة بينهما فيحصل المناقاة بين المقدتين في الصورة المذكورة قطعاً
لكن على هذا يوجد تلك المناقاة في الصور الغير المنتجة أيضاً لعكس الاختلافات المنتجة المذكورة
اعنى اختلاط الكبرى الممكنة العامة مع الصغرى المشترطة العامة والخاصة واختلاط الكبرى المطلقة
العامة مع الصغرى المشترطة العامة والخاصة والعرفية العامة والخاصة وايضاً لا فرق بين
الضرورة الوقتية والمنتشرة وبين الضرورية الوصفية والذاتية والوصفي في كونهما أحدي النسبتين
منافيتين بنوعهما الامكان والاطالات العام وما هو اخص منهما في النسبة الأخرى فيستلزم ان يوجد

المنافاة المذكورة في الصغرى المكننة العامة مع الكبرى الوقتية او المنتشرة وبالجملة الاختلاطات المنتجة من هذا الشكل اربعة وثمانون وغير المنتجة خمسة وثمانون فلو حملت المنافاة المذكورة على ظاهرها لم تكن موجودة في كثير من الاختلاطات المنتجة وان صرفت عن ظاهرها على ما ذكر بكانت موجودة في كثير من الاختلاطات الغير المنتجة ايضا فيختل الضابطة المذكورة طردا وعكسا ولو لم يتعرض بشرط هذا الشكل بحسب الجهة في الضابطة او مطلقا بل بشرط شي من الاشكال بحسبها فيه او مطلقا وقال لا بد من عموم موضوعية الاوسط مع ملاقاته للاصغر حدها او مع حله على الاكبر وعموم موضوعية الاكبر وعموم موضوعية الاوسط مع الاختلاف في كيف او ذلك العموم مع كان ضابطا واضعا مختصا مطردا ومنعكسا فقط

تشرح الضابطة لمولانا ابي الفتيحة رح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شرح الضابطة لمولانا شيخ الاسلام رح

وضابطة شرائط الاشكال الاربعة اى القانون الذى يعرف منه شرائطها بحجة انه لا بد في تاجها من احد الامرين اما من عموم موضوعية الاوسط الى ستغراقه بان يكون جميع افرادة محكومة عليها للاكبر او للاصغر مع ملاقاته الى الاوسط للاصغر بالفعل يعنى مع حمل الاوسط على الاصغر او وضعه بالفعل كما في جميع ضروب الاشكال الاول والثالث وبعض ضروب الرابع فانه يشترط فيما سبق كون الاوسط محكوما عليه بالاكبر حكما كليا في كبرى جميع ضروب الاول مع حمله على الاوسط بالفعل اشتراط الكلية في حدى مقدمتى الشكل لثالث الذى موضوعه الاوسط مطلقا مع الفعلية في صغره فليزم وضع الاوسط للاصغر بالفعل وغير الكلية في الضربين الاولين والرابع والسابع من الشكل الرابع الذى موضوعية الاوسط في الصغرى مع وجوب الفعلية في مقدمتى الرابع مطلقا او لا بد من عموم موضوعية الاوسط مع حمله على الاكبر كما في الضرب الثالث والثامن للشكل الرابع فان الاوسط يكون محكوما عليه كليا في صفراهما محمولا على الاكبر في الكبرى بالفعل اذ مجموع

موضوعية الكبرى كون الأكبر محكوماً عليه حكماً كلياً بالاً اوسط مع الاختلاف اى اختلاف الصغرى
والكبرى في كيف اختلافهما مع منافاة نسبة وصف الاوسط الى وصف الأكبر للموضوع لنسبة اى
نسبة وصف الاوسط الى ذات الصغرى بان يكون كل من النسبتين موجهة باتجاه يستلزم صدق
كل منهما لذنبا الاخرى عند افتقاد الموضوع والمحمول وينبغي ان يعلم ان عموم موضوعية الأكبر
مع الاختلاف ايجاباً وسلباً اشارة الى الضرب الخامس والسادس بالشكل الرابع فان الاوسط
في كبراهما محمول على جميع افراد الأكبر اشارة الى بحسب الكيفية والكمية الى ضروب
الشكل الثاني الذي الاوسط محمول في مفد متية مع كلية الكبرى واختلاف المقدمتين كيفية
واما المنافاة بين نسبة وصف الاوسط الى الأكبر وبين نسبته الى الأصغر لتوضيح الشرطية
بحسب الجهة اعني كون الصغرى ضرورية او دائمة او كبرى من الدائمتين او العرفيتين
او المشروطتين وكون الصغرى ضرورية على تقدير كون الكبرى ممكنة وكون الكبرى
ضرورية او مشروطية عامة او خاصة على تقدير كون الصغرى ممكنة وذلك التلويح
بالنظر الى انه لو انتفى الشرط الاول بحسب الجهة كان نهاية حال للصغرى ان يحكم فيها
بالضرورة في جميع اوقات الوصف وغاية امر الكبرى ان يحكم فيها بالضرورة في وقت معين باختلاف
بالايجاب السلبك يوجب تنافياً المطلوب لجواز صدق ضرورة الايجاب في جميع اوقات الوصف ضرورة
الوصف في وقت آخر بالقياس الى شئ واحد بالعكس كذا لو لم يكن الشرطية الثانية لم يدب جد
ذلك التنافي من اختلاف الايجاب والسلب بالذات وام الوصف في جانب والامكان في جانب
كما لا يخفى فان قيل فلا يصح اعتبار تلك المنافاة في اختلاط الممكنة الموجهة للصغرى مع
المشروطية العامة السالبة اذ لا تنافي بين امكان المحمول نظر الى الذات كون سلب ضرورياً
بحسب الوصف وقد فهم من الكلام ان ذلك الاختلاط منتج على هيئة الشكل الثاني قلنا قد
شاركنا في دفع ذلك بقوله وصف الأكبر وذلك لان المقصود في الشكل الثاني المنافاة
بين ذات الأصغر ووصف الأكبر لاذاته ولا شك انه ممتنع بالنسبة الى ذات الموضوع في

الممكنة الموجبة مع وصف الموضوع في المشروطة السالبة ولعمري لقد احسن ما قال حيث ان
 ينبوع من الاعجاز في ايراد هذه الضابطه الموجزة غاية الاجاز مع اشتمالها على الاشارة الى جميع
 شرائط الاشكال الاربعه لكن على وجه الابهام والاحمال الا انه لم يتعرض لشرائط الرابعه بحسب
 كالاتيان بها فيما قبل مخافة التطويل ولئلا يلزم منه مزية الاحمال على ذلك لو اعتبرت الاستدراك الى
 شرايطه بحسب الكميه والكيفية لزم تغيير في عبارة فالاحسن ان يقال مع الاختلاف في كيف نقط
 او مع منافاة نسبة اء وايضا الاول ان يؤخر قوله بالفعل عن قوله جملة على الاكبر لان ذلك معتبر
 في هذا الحمل يضاهل لو قال على الاكبر لكان الملافة مسأوتية للعمل كما للوضع على فاسق تامل

تم شرح الضابطه لمولانا شيخ الاسلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حاشية الضابطه لمولانا ابى الخضر قدس سره

قوله الى وصف الاكبر قال بعض سادات المحشين وانما عبر عن المنسوب اليه في الكبرى بوصف
 الاكبر لكونه محمولا في المطلوب والا فالمنسوب اليه فيها ذات الاكبر كما ان المنسوب اليه في الصغرى ذات الاصغر
 انتهى عبارة حاصله ان المراد في هذا الضابطه هو ذات الاكبر وذكر الوصف ليس لارعاية النكتة المذكورة
 وعلى هذا ينبغي ذلك البعض مقصود الضابطه فاعتوض في شرح الضابطه بقوله ولا يذهب على من
 له ادنى تأمل ان المنافاة المذكورة غير متحققة في كثير من الاختلاطات المنتجة من هذا الشكل كاختلاط
 الصغرى المركبة العامة مع الكبرى المشروطة العامة او الخاصة وكاختلاط الصغرى المطلقة العامة
 مع الكبرى المشروطة العامة او الخاصة او العرفية العامة او الخاصة اللهم الا ان يعتبر المنافاة
 المذكورة اعم من ان يكون بين نفس النسبتين او لو علم بان يبدال الضرورة الوصفية في
 احد هما بالضرورة الذاتية والد و امر الوصفى بالد و امر الذاتى فيعتبر المنافاة بينهما فيحصل
 المنافاة بين المقدمتين في الصوره المذكورة قطعاً لكن هذا اوجد تلك المنافاة في الصور
 الغير المنتجة ايضا لعكس الاختلاطات المنتجة المذكورة اعنى اختلاط الكبرى المركبة العامة مع

في تفسير الشيخ محمد باقر

الصغرى المشروطة العامة وما الخاصة واختلاط الكبرى المطلقة العامة مع الصغرى المشروطة العامة
والخاصة والعرفية العامة أو الخاصة ولا فرق بين الضرورة الوقتية والمنشقة وبين الضرورة الوصفية و
الذات الوصفية في كونها في حدى النسبتين منافية بنوعها للامكان العام والاطلاق العام وما هو اخص منهما
في النسبة الأخرى فيلزم أن يوجب المنافاة المذكورة في الصغرى الممكنة العامة مع الكبرى الوقتية أو
المنشقة وبالمباعدة الاختلاطات المنتجة من هذا الشكل أربعة وثمانون وغير المنتجة خمسة وثمانون فاجملت
المنافاة المذكورة على ظاهرها لم تكن موجودة في كثير من الاختلاطات المنتجة وإن صرفت عظمها
على ما ذكرنا من موجودة في كثير من الاختلاطات الغير المنتجة آتية فتختل ايضا بطردا وعكسا إلى ههنا
لحفظ ما ذكره السيد المحشى حو لا ريب فيه والمحشى الفاضل يزيد أراد أن يدفع الاعتراض
المورد المذكور وإلام التقصى عنه فنذهب إلى أن المراد هو وصف أكبر وليس لوصف المستكنة
بالأكسدة بل هو منصوص وبني الكلام على هذا في شرح المنافاة واستدل على دورات الملافة وجودا
وعدا ما على شرائط الجهة في لشكل الثاني ونحن نقول لا يتم الدلائل المذكورة لأننا نقول قوله وإذا كان
مسلوبا عن ذاته لم يفعل كان مسلوبا عن وصفه بالفعل ممتنع فإنه يجوز في مثالنا هذا أن يكتب
ليس متعزك الأصابع بالفعل سلب متعزك الأصابع عن ذات الكاتب ولا يجوز سلب متعزك الأصابع
عن وصف الكتابة وقوله وكذا إذا كانت الكبرى ممكنة والصغرى ضرورية عتقل ما ممتنع ايضا فإن
المراد مثل ما مر أنه يكون نسبة وصف الأوسط إلى ذات الأكبر إمكان الإيجاب مثلا وإذا كان نسبة
وصف الأوسط إلى ذات الأكبر إمكانا كان النسبة إلى وصف الأكبر إمكانا بالامكان ولا يخفى أنه
لا يلزم من إمكان الإيجاب بالنظر إلى الذات إمكان الإيجاب بالنظر إلى الوصف كما في مثالنا
هذا كل كاتب ساكن الأصابع بالامكان فإن ثبوت سكون الأصابع لذات الكاتب بالامكان
وليس ثبوت سكون الأصابع لوصف الكتابة بالامكان بل بالامتناع فلم يتم الدليل ولم يتحقق
الضابطة وهذه شبهة عويصة لا يبرح دفعها فقط

تَحَاتَّ حَاشِيَةُ الضَّابِطَةِ لَوْلَانَا إِلَى الْخَيْرِ سَمِعَهُ اللَّهُ تَعَالَى

طریقہ اعلیٰ درجہ کی تعلیم کے لئے

عقب من مکتوبات و کتب و اسناد و غیره
در این مورد که در تاریخ ۱۳۰۲
مقرر شد که در این مورد که در تاریخ ۱۳۰۲
مقرر شد که در این مورد که در تاریخ ۱۳۰۲

[illegible][illegible]

۱۵۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اوسط

بسم الله الرحمن الرحيم

بدانکه علم بدو نوع است یکی تصور و دم تصدیق تصور را که اسمیه را گویند و
تصدیق حکم را گویند بعد از طریقین تصور و حکم بدو نوع است یکی ثبوتی چون بی
عالم و دم سلبی چون بیدار نیست عالم فصل الفظیر دو نوع است مفرد و مرکب لفظی
را گویند که جزو آن لفظ ولا انت کنند بر جزر معنی چون هر کس لام را بر جزر معنی او
ولا انت نیست و مرکب لفظی را گویند که جزو آن لفظ ولا انت کنند بر جزر معنی او
چون عبارت شد در حالت غیر علم فصل الفظ مفرد و مرکب کلی جزئی کلی لفظی
گویند که مرکبی و شرکت باشد چون لفظ انسان جمیع آن که افراد و مرکبی
او شرکیست اند و جزئی لفظی را گویند که مرکبی و شرکت نباشد چون فرد عمر
فصل کلیم بر پنج قسم است اول جمع فصل دوم صفت خاصه فصل سوم صفت عام

[illegible][illegible]

جنس آن کلی گویند که خلل ماهیت باشد و بر خفشت الحقائق اطلاق آن
کرد چنانکه حیوان که خلل ماهیت انسانیت و بر آدمی اسب و شتر اطلاق
توان کرد و نوع کلی را گویند که تمام ماهیت باشد و بر مختلف اعداء و اطلاق
نکنند چنانچه این که بزرگ و عمو و دیگر اطلاق توان کرد و فصل کلی را گویند
که در اصل ماهیت باشد بدان تمیز یک نوع حاصل شود و از اطلاق دیگر چنانچه
ناطق که بدان تمیز انسان است از حیوانان دیگر و هر یک از جنس فصل را اطلاق
گویند عرض علم کلی را گویند که در دو نوع یا بدینتر موجود باشد چنانچه شیء
انسان و دیگر حیوانات موجودات و عرض خاص کلی را گویند که در
نوع موجود باشد چنانچه شکر که در انسان موجود است و حیوانا
دیگر نیست فصل حد و نوع است حد تمام و حد ناقص تمام آن بود که
مرکب باشد از جنس قریب فصل چنانکه گوئی در حد انسان که حیوان
ناطق حیوان جنس قریب است ناطق فصل قریب حد ناقص کلی گویند
که مرکب باشد از جنس بعید و فصل قریب چنانکه گوئی در حد انسان که حیوان
ناطق یا مرکب باشد از بعضی عوارض و فصل قریب چنانکه گوئی باشد ناطق

این فصل از جنس کلی است که در دو نوع یا بدینتر موجود باشد چنانچه شیء انسان و دیگر حیوانات موجودات و عرض خاص کلی را گویند که در نوع موجود باشد چنانچه شکر که در انسان موجود است و حیوانا دیگر نیست فصل حد و نوع است حد تمام و حد ناقص تمام آن بود که مرکب باشد از جنس قریب فصل چنانکه گوئی در حد انسان که حیوان ناطق حیوان جنس قریب است ناطق فصل قریب حد ناقص کلی گویند که مرکب باشد از جنس بعید و فصل قریب چنانکه گوئی در حد انسان که حیوان ناطق یا مرکب باشد از بعضی عوارض و فصل قریب چنانکه گوئی باشد ناطق

اوسط

این فصل از جنس کلی است که در دو نوع یا بدینتر موجود باشد چنانچه شیء انسان و دیگر حیوانات موجودات و عرض خاص کلی را گویند که در نوع موجود باشد چنانچه شکر که در انسان موجود است و حیوانا دیگر نیست فصل حد و نوع است حد تمام و حد ناقص تمام آن بود که مرکب باشد از جنس قریب فصل چنانکه گوئی در حد انسان که حیوان ناطق حیوان جنس قریب است ناطق فصل قریب حد ناقص کلی گویند که مرکب باشد از جنس بعید و فصل قریب چنانکه گوئی در حد انسان که حیوان ناطق یا مرکب باشد از بعضی عوارض و فصل قریب چنانکه گوئی باشد ناطق

این فصل از جنس کلی است که در دو نوع یا بدینتر موجود باشد چنانچه شیء انسان و دیگر حیوانات موجودات و عرض خاص کلی را گویند که در نوع موجود باشد چنانچه شکر که در انسان موجود است و حیوانا دیگر نیست فصل حد و نوع است حد تمام و حد ناقص تمام آن بود که مرکب باشد از جنس قریب فصل چنانکه گوئی در حد انسان که حیوان ناطق حیوان جنس قریب است ناطق فصل قریب حد ناقص کلی گویند که مرکب باشد از جنس بعید و فصل قریب چنانکه گوئی در حد انسان که حیوان ناطق یا مرکب باشد از بعضی عوارض و فصل قریب چنانکه گوئی باشد ناطق

سلامت و قوت را بدو بخش است
فاندر کج و ندام

امروزه نماز را
خداوند ترک کرده

معاونی و سرپرستی

۱۶

۱۶

سید بنی بکر

بسم الله الرحمن الرحيم

مستقیم است آن بعد از
تولید فیض آدم علیه السلام

مجلس شورای اسلامی

معروفان و
آشنا

من شایسته این کار نیستم

دعوت

یا مقتضی باشد بر فصل ثانی چنانچه ناطق در دم برد و نوع است کامل و ناقص
در تمام آن را گویند که مرکب باشد از جنس و خاصه چنانچه گوئی در دم انسان
جیوه و اضحاک و غم و فصل را گویند که مرکب باشد از جنس و معی و خاصه چنانکه
گوئی در دم انسان که جسم ضاحک یا مقتضی باشد بر خاصه چنانچه در دم
انسان ضاحک فصل قضیه بر دو نوع است یکی قضیه کلیه و دم قضیه شریطه
قضیه کلیه مری را گویند که در وی حکم کنند بر ثبوت جز و دوم جز و اول را یا
جز و دوم از جز و اول چنانچه گوئی زید عالم است یا عالم نیست جز و اول را
موت و نوع گویند و جز و دوم را معمول قضیه کلیه را انواع است یکی شخصی
یعنی قضیه را گویند که موضوع او جزئی حقیقی باشد چون زید انسان زید
لین کجاست و دم نهمله یعنی قضیه که موضوع او کلی باشد مجر و از لفظ حاضر
الانسان حیوان الانسان لین کجاست و دم محصوره یعنی قضیه که لفظ حاضر مرکب
در آمده باشد و حاضر چهار لفظ است چون کل و بعض و لا شئی و لین بعض
چون کل انسان حیوان بعض حیوان الانسان لا شئی انسان کجاست
و بعض حیوان لین انسان لین بعض حیوان انسان فصل قضیه کلیه

قل شانه تو که گویا کوه است
 در جنت چون کوه کعبه است
 کوه تو بود بر ما کوهی که
 کوه است از کوه تو که
 قاتل از راه تو که
 من و دیگران که
 خفته بر سر تو که
 از تو که
 خفته بر سر تو که
 از تو که
 خفته بر سر تو که

اوست

[illegible][illegible]

الحمد لله الذي جعل
العلم سبيلاً إلى
الرفعة والعلو

مجلس شورای اسلامی

است یقیناً
معنی آن چنین

و مطلقه عامه

فان

تذکرہ نام خانوادہ

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

ذاتی نام

۵۰

نعمانی
استاد
مفتی

فتمت شبهه قضیه را گویند که محمول و موضوع عرض ضروری باشد نه و اما
بنحسب وقت لامعین چون بالضرورت که انسان متفلسف لا و اما بعض
الاوقات وجودیه لازم و قضیه را گویند که محمول و موضوع را حاصل آید
نه بطریق ضرورت چون کل انسان قائم بالفعل لا بالضرورت و وجودیه و الله
قضیه را گویند که محمول و موضوع را حاصل باشد مطابقا چون کل انسان
کاتب بالفعل لا و اما إطلاق عامه قضیه را گویند که محمول و موضوع را حاصل
باشد مطابقا بیان کیفیت حصول چون کل فرد مسالم لا بالاطلاق العام
ممکنه خاصه قضیه را گویند که هر طرت محمول و ضروری نباشد موضوع را
چون کل فرد آری لا امکان الخاص یعنی ذوبان و عدم ذوبان و بیج
یکی ضروری نیست و مذہب امکان عامه قضیه را گویند که مطابق محمول
و ضروری نباشد چون کل فرد آری لا امکان العلم یعنی عدم ذوبان
ضروری نیست و مذہب قضیه شرطیه بر دو نوع است یکی شرطیه متصله
و دوم شرطیه منفصله شرطیه متصله قضیه را گویند که حکم را متعلق باشد
چنانچه کوئی ان كانت الشمس طالعه فالنهار موجود و این قضیه متصله

[illegible]

4
b91

یابی بقدرت خود
 نمودند و چون
 مدتی نگذشت از منزل
 علیچین آن
 علانته فرس
 علانته فاعله بود و در
 شش ملت برای
 استایش معلوم
 اسکانته بود و در
 اشش اسکانته بود
 معلول است برای
 مشش اسکانته بود
 اسکانته بود و در
 اسکانته بود و در
 اسکانته بود و در

1000

4
691

بسم الله الرحمن الرحيم

مجلس شورای اسلامی

بسم الله الرحمن الرحيم

١٥٠

نقیض عبارت است از آنچه که مقابل محکوم علیه محکوم نقیض کنی و محکوم با
 نقیض محکوم علیه کنی با بقای صدق کذب چنانچه اگر خواهی این قضیه که
 کل انسان حیوان باشد عکس نقیض کنی گوی کل لای حیوان الا انسان فصل بن آنکه
 در اصطلاح منطق اگر استدلال از عام بر خاص کنی از اعمیاء کنی منتهی چنانچه
 گوی کل انسان حیوان کل حیوان حسان نتیجه هر یک کل انسان حسان و اگر از خاص بر
 عام استدلال کنند از استقرار گویند چنانچه هر یک حیوان اعمیاء منتهی که گاه
 مضع فاعل می صبیان و اگر از خاص بر خاص استدلال کنند از تثبیل
 گویند چنانچه گوی شجر حادث است زیرا که جسم است پس بدید که فلک رخ حاد
 باشد زیرا که چرخ و نیزه جسم است استقرار و تثبیل علم ظنی است قطع فیصل قیاس
 بر دو نوع است یکی تفرافی و هم استثنائی اقترافی آنرا گویند که نتیجه آن قیاس
 یا نقیض نتیجه در مقدمات آن قیاس منکوز نباشد چنانکه گوی کل انسان حیوان
 و کل حیوان حسان یعنی کل انسان حسان در مقدمات قیاس منکوز نیست و
 استثنائی قیاس گویند که نتیجه یا نقیض نتیجه در مقدمات آن قیاس منکوز نباشد
 چنانچه گوی اگر این شخص انسان است او حیوان باشد لکن انسان است پس او

نقیض عبارت است از آنچه که مقابل محکوم علیه محکوم نقیض کنی و محکوم با
 نقیض محکوم علیه کنی با بقای صدق کذب چنانچه اگر خواهی این قضیه که
 کل انسان حیوان باشد عکس نقیض کنی گوی کل لای حیوان الا انسان فصل بن آنکه
 در اصطلاح منطق اگر استدلال از عام بر خاص کنی از اعمیاء کنی منتهی چنانچه
 گوی کل انسان حیوان کل حیوان حسان نتیجه هر یک کل انسان حسان و اگر از خاص بر
 عام استدلال کنند از استقرار گویند چنانچه هر یک حیوان اعمیاء منتهی که گاه
 مضع فاعل می صبیان و اگر از خاص بر خاص استدلال کنند از تثبیل
 گویند چنانچه گوی شجر حادث است زیرا که جسم است پس بدید که فلک رخ حاد
 باشد زیرا که چرخ و نیزه جسم است استقرار و تثبیل علم ظنی است قطع فیصل قیاس
 بر دو نوع است یکی تفرافی و هم استثنائی اقترافی آنرا گویند که نتیجه آن قیاس
 یا نقیض نتیجه در مقدمات آن قیاس منکوز نباشد چنانکه گوی کل انسان حیوان
 و کل حیوان حسان یعنی کل انسان حسان در مقدمات قیاس منکوز نیست و
 استثنائی قیاس گویند که نتیجه یا نقیض نتیجه در مقدمات آن قیاس منکوز نباشد
 چنانچه گوی اگر این شخص انسان است او حیوان باشد لکن انسان است پس او

اوسط

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله
 وبعد
 انما العلم بالتقوى
 والعروة الوثقى
 على صاحبها
 السليم
 والحمد لله رب العالمين

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله
 وبعد
 انما العلم بالتقوى
 والعروة الوثقى
 على صاحبها
 السليم
 والحمد لله رب العالمين

بسم الله الرحمن الرحيم

ایمان که در حق را قوتی است در آنکه شش تن میگرد و در وی تصور باشد چنانکه
 و آینه لیکن آینه حاصل نشود مگر صور محسوسات و دقت در که انسانی
 حاصل شود و صور محسوسات معقول است محسوسات است که بکلی هر حسی که که
 آن با هر وسایطه شامه و ذاتیه و لامنه است در یک شود و معقول است که
 باینها در یک شود و هر صورتیکه قوت در که انسانی که از ذراتی خارجند حاصل
 شود یا تصور باشد یا تصدیق زیرا که آن صورت حاصل اگر صورت نسبت
 چیزی نیست بجزی یا بایجاب چنانکه گوئی زید و بنده هست یا نیست که
 گوئی زید و بنده نیست آن صورت را تصدیق خوانند و اگر آن صورت

کتاب

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله
 وبعد
 انما العلم بالتقوى
 والعروة الوثقى
 على صاحبها
 السليم
 والحمد لله رب العالمين

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله
 وبعد
 انما العلم بالتقوى
 والعروة الوثقى
 على صاحبها
 السليم
 والحمد لله رب العالمين

[illegible]

حاصله غیر صورت نسبت مذکوره است آنرا تصور خوانند پس علم که عبارت
از ادراک سه بخش شود و تصور تصدیق فصل بعد ازین معلوم شود که
نسبت بینزی بچیزی خواه با بجا یا نه سلب است یعنی محلی چنانکه
معلوم شد و امضای چنانکه گوئی اگر آقا چایا آمده باشد و زبانش را گوی
نیست چنانکه اگر آفتاب آمده باشد شب است و امضای چنانکه گوئی
عدو با تو بی باشد یا فردا گوئی نیست چنین که این شخص یا انسان باشد یا
چو آن پس ادراک نسبت محلی امضای یا سلب است
باشد آنرا حکم غیر خوانند و ادراک ادراکی اینها تصور باشد و چون تصدیق
ادراک نسبت چیزی است بچیزی یا بجا یا بیجا است و از آن سه تصور
یکی تصور سلب است که اگر محاکم علیه خوانند دوم تصور سلب که از محاکم به خبر
سوم تصور نسبت است که اگر آنرا نسبت حکم علیه خوانند مثلا در تصدیق آنکه اگر
فالمست چایا باشد از تصور زید که محاکم علیه است از تصور فام که محاکم به
است و از تصور نسبت میان زید و فام که نسبت حکمیه است تا بعد از ادراک
آن نسبت بر وجه بجا یا به سلب حاصل شود پس هر تصدیق و نفی باشد بر

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

تصورات حاصل و در سبب و عدم مانع است اما سبب تصور
مکرم مدلیه تصور محکوم به تصور نیست حکم لیکین هیچکدام از این تصورات
ناشئه از ادل تحقیق خبر تصدیق نیست فصل بی آنکه تصور بر دو قسم است
یکی آنکه در حصول و احتیاج باشد نظری فکری نباشد چون تصور حوریت و
و سیاهی سفیدی مانند آن این قسم تصور ضوری خوانند دوم آنکه
در حصول و احتیاج باشد نظری فکری چون تصور بی و ملک و جن و
مانند آن این قسم تصور نظری خوانند و بر همین قیاس تصدیق نیز بر دو
قسم است یکی تصدیق ضوری که محتاج نباشد نظری فکری چون تصدیق
با آنکه آنرا به فرض است آتش گرم است دوم تصدیق نظری که محتاج باشد
نظری فکری چون تصدیق با آنکه صانع عالم موجود است عالم حادث است
و غیر آن فصل تصور نظری از تصور ضوری تصدیق نظری را از تصدیق
ضوری ترجیح می توان بدین طریق نظر و فکر آن عبارت است از ترتیب تصور
با تصدیقات حاصله و به سبب آنکه حصول تصویری یا تصدیقی که حاصل
نموده باشد خیا آنکه تصور حیوان یا تصور مطلق جمع که گوی حیوان مطلق از خیا
تصور انسان که حاصل نبوده باشد حاصل شود و خیا آنکه تصدیق با آنکه عالم متعین
است و خیا آنکه تصور ضوری را با تصور نظری ترجیح می دهیم و تصور ضوری را با تصور نظری ترجیح می دهیم

کبری

بسیار از این تصورات و تصدیقات حاصل و در سبب و عدم مانع است اما سبب تصور
مکرم مدلیه تصور محکوم به تصور نیست حکم لیکین هیچکدام از این تصورات
ناشئه از ادل تحقیق خبر تصدیق نیست فصل بی آنکه تصور بر دو قسم است
یکی آنکه در حصول و احتیاج باشد نظری فکری نباشد چون تصور حوریت و
و سیاهی سفیدی مانند آن این قسم تصور ضوری خوانند دوم آنکه
در حصول و احتیاج باشد نظری فکری چون تصور بی و ملک و جن و
مانند آن این قسم تصور نظری خوانند و بر همین قیاس تصدیق نیز بر دو
قسم است یکی تصدیق ضوری که محتاج نباشد نظری فکری چون تصدیق
با آنکه آنرا به فرض است آتش گرم است دوم تصدیق نظری که محتاج باشد
نظری فکری چون تصدیق با آنکه صانع عالم موجود است عالم حادث است
و غیر آن فصل تصور نظری از تصور ضوری تصدیق نظری را از تصدیق
ضوری ترجیح می توان بدین طریق نظر و فکر آن عبارت است از ترتیب تصور
با تصدیقات حاصله و به سبب آنکه حصول تصویری یا تصدیقی که حاصل
نموده باشد خیا آنکه تصور حیوان یا تصور مطلق جمع که گوی حیوان مطلق از خیا
تصور انسان که حاصل نبوده باشد حاصل شود و خیا آنکه تصدیق با آنکه عالم متعین
است و خیا آنکه تصور ضوری را با تصور نظری ترجیح می دهیم و تصور ضوری را با تصور نظری ترجیح می دهیم

بسیار از این تصورات و تصدیقات حاصل و در سبب و عدم مانع است اما سبب تصور
مکرم مدلیه تصور محکوم به تصور نیست حکم لیکین هیچکدام از این تصورات
ناشئه از ادل تحقیق خبر تصدیق نیست فصل بی آنکه تصور بر دو قسم است
یکی آنکه در حصول و احتیاج باشد نظری فکری نباشد چون تصور حوریت و
و سیاهی سفیدی مانند آن این قسم تصور ضوری خوانند دوم آنکه
در حصول و احتیاج باشد نظری فکری چون تصور بی و ملک و جن و
مانند آن این قسم تصور نظری خوانند و بر همین قیاس تصدیق نیز بر دو
قسم است یکی تصدیق ضوری که محتاج نباشد نظری فکری چون تصدیق
با آنکه آنرا به فرض است آتش گرم است دوم تصدیق نظری که محتاج باشد
نظری فکری چون تصدیق با آنکه صانع عالم موجود است عالم حادث است
و غیر آن فصل تصور نظری از تصور ضوری تصدیق نظری را از تصدیق
ضوری ترجیح می توان بدین طریق نظر و فکر آن عبارت است از ترتیب تصور
با تصدیقات حاصله و به سبب آنکه حصول تصویری یا تصدیقی که حاصل
نموده باشد خیا آنکه تصور حیوان یا تصور مطلق جمع که گوی حیوان مطلق از خیا
تصور انسان که حاصل نبوده باشد حاصل شود و خیا آنکه تصدیق با آنکه عالم متعین
است و خیا آنکه تصور ضوری را با تصور نظری ترجیح می دهیم و تصور ضوری را با تصور نظری ترجیح می دهیم

حال الفاظ باعتبار دلالت و بر مبنی فصل دلالت بودن شیء است چنانچه که
 از علم بی لازم آید علم شیء دیگر و آن شیء اول احوال گویند ثانی را مدلول
 وضع تخصیص شیء است بشیء دیگر و وجهیکه از علم شیء اول حاصل شود علم بشیء
 ثانی پس وضع سببی است از اسباب لالت اقسام لالت حکم استقرار بر سه قسم
 اول لالت ضعیف که وضع را در مدخل است و آن الفاظ باشد چون لالت
 لفظ تیدیر ذاتی در غیر الفاظ باشد چون لالت خطوط و عقود و اشارات
 و نصب معانی که از نشان مفهوم گردد و دوم لالت عقلیه که مقتضای عقل است
 و این نیز الفاظ باشد چون لالت لفظ و دیگر که مسموع باشد از وای جمل
 بر وجود لفظ و در غیر الفاظ باشد چون لالت مصنوع بر صانع سوم دلالت
 طبعیه که مقتضای طبع باشد و این در الفاظ یافته شود چون لالت احوال
 بر در سینه و در غیر الفاظ باشد چون لالت حمت بر محل و صفت بر وکل
 فصل آنچه از دلالت معتبر است لالت لفظیه ضعیف است یا که فاده استفا
 به المی مقادیر این طریق است این لالت منحصر است در مطابقت و تضمن و
 التزام و مطابقت لالت لفظ است بر تمام معنی موضوعه خود از آنجهت که

کبری

در بیان دلالت الفاظ و معانی و احوال و مدلول و وضع تخصیص و سببی و اقسام لالت و حکم استقرار و سه قسم اول لالت ضعیف و دوم لالت عقلیه و این نیز الفاظ باشد و فصل آنچه از دلالت معتبر است و التزام و مطابقت لالت لفظ است بر تمام معنی موضوعه خود از آنجهت که

در بیان دلالت الفاظ و معانی و احوال و مدلول و وضع تخصیص و سببی و اقسام لالت و حکم استقرار و سه قسم اول لالت ضعیف و دوم لالت عقلیه و این نیز الفاظ باشد و فصل آنچه از دلالت معتبر است و التزام و مطابقت لالت لفظ است بر تمام معنی موضوعه خود از آنجهت که

تقریرات و مذاکرہ کیلئے مقرر ہونے والے وقت کے مطابق ہونا چاہئے۔

تمام معنی موضوع له اوست چون دلالت لفظ انسان بر معنی حیوان ناطق و
تضمن دلالت لفظ است بر جزو معنی موضوع له خود را از آن جهت که جزو معنی موضوع له
اوست چون دلالت لفظ انسان بر معنی حیوان تنها و یا بر معنی ناطق تنها و الله اعلم
دلالت لفظ است بر معنی خارج لازم موضوع له خود را از آن جهت که خارج لازم موضوع
اوست چون دلالت لفظ انسان بر معنی قابل علم صنعت کتابت **فصل بیست و یکم**
نیست که لفظ بر تمام موضوع له خود مجرود وضع دلالت کند و بر جزو موضوع
بواسطه آنکه فهم کل فهم جزو نمک نیست لیکن دلالت لفظ خارج معنی موضوع له خود مختص
بلزوم آن خارج معنی موضوع له خود را در ذهن ثابتی که آن خارج حسی نیست باشد
که برگاه موضوع له در ذهن حاصل شود و آن خارج نیز حاصل شود اگر چه چنین نباشد
آن لفظ را بر ردی دلالت کلی دلی نباشد و پیش از این در فن دلالت کلی در
معتبر است اما پیش از علمای اصول بیان دلالت فی الجملة کافی است پس در عقلی
پیش از بیان شرط نباشد بلکه لزوم فی الجملة نیست **فصل بیست و دوم** هرگاه که موضوع له
لفظ بسیط باشد و او را لازم ذهنی نباشد آنجا دلالت مطابقت باشد **فصل بیست و سوم**
و اگر لازم دلالت تضمن التزامی مطابقت صورت بند و اگر موضوع له بسیط باشد

کبریٰ

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

و اولاً لازم نیست بود و آنجا دلالت آن بر اینست که در موضع لفظ مکرر
 باشد و اولاً لازم نیست نباشد و آنجا دلالت آن بر اینست که در موضع لفظ
 و در موضع لفظ استعمال کنند تا از حقیقت خوانند و چون در موضع لفظ
 خارج وی استعمال کنند مجاز خوانند و آنجا احتیاج بقریب باشد فصل لفظ را
 یکم ضوع له باشد آنرا نه خوانند اگر از یاد باشد که از اشتراک خوانند و در
 هر معنی احتیاج بقریب باشد چون لفظ طین و اگر دو لفظ از برای یک معنی
 باشد آنرا نه خوانند و آنجا خوانند چون لفظ بر و اگر دو لفظ یکی در موضع
 آنرا اعتبار نمیکنند چون انسان و در فصل لفظ و ال بر معنی مطابقت
 بر دو قسم است مفرد و مرکب که مرکب آنست که جزو لفظ و الالات کنند بر جزو
 مقصود و الالات مقصود باشد چون آملی الحجاره و مفرد آنست که از تخمین
 نباشد و این بر چهار قسم است یکی آنکه جزو ندارد چون هجره استقام دوم آنکه
 جزو دارد و یکین آن جزو دلالات بر جزو معنی ندارد و مثل چون این که جزو
 دارد و آن جزو دلالات را در معنی لیکن بر جزو معنی مقصود دلالات را در چون
 سبب شد در حالت علمیت چهارم آنکه جزو دلالات و آن جزو دلالات را در جزو

بود صفحان چون ناطق و این عمره است در باب تصورات و ترکیب غیر
 تعقیب و چون فی الدار و تحت عیشر **فصل درک معانی الفاظ مفرد**
 و ادراک معانی مرکبات غیر نامیه و ادراک معانی مرکباتیه یا نه انشائی
 و ادراک معانی مرکبات موهومه و ادراک معانی مرکبات مشککه که مجموع
 تصورات باشد و ادراک معنی خبر و قضیه تصدیق باشد این است مباهث
 الفاظ چنانکه مناسب این مقام است چون تصدیق بود بر تصور این
 جهت بیان احوال تصورات مقدم شدیم بر بیان احوال تصدیقات **فصل**
 هر چه در ذهن تصور شود اگر نفس تصور می مانع از وقوع شرکت بود بین کثیرین
 آنرا جزئی حقیقی خوانند چون بد و اگر نفس تصور می مانع وقوع شرکت نباشد
 بین کثیرین آنرا کلی خوانند چون انسان هر یک آن کثیرین را افراد آن کلی
 جزئی جهانی می خوانند و جزئی جهانی شاید که جزئی حقیقی باشد چون
 زیقیا پس انسان شاید که کلی باشد فی نفسه لیکن جزئی اضافی کلی دیگر باشد
 چون انسان یقیناً **فصل کلی چون قیاس کنیم با حقیقت افراد خود**
 یا تمام حقیقت افراد خود باشد یا جز و حقیقت افراد خود باشد یا خارج

کبری ۹

و این تصورات را در باب تصورات و ترکیب غیر تعقیب و چون فی الدار و تحت عیشر فصل درک معانی الفاظ مفرد و ادراک معانی مرکبات غیر نامیه و ادراک معانی مرکباتیه یا نه انشائی و ادراک معانی مرکبات موهومه و ادراک معانی مرکبات مشککه که مجموع تصورات باشد و ادراک معنی خبر و قضیه تصدیق باشد این است مباهث الفاظ چنانکه مناسب این مقام است چون تصدیق بود بر تصور این جهت بیان احوال تصورات مقدم شدیم بر بیان احوال تصدیقات فصل هر چه در ذهن تصور شود اگر نفس تصور می مانع از وقوع شرکت بود بین کثیرین آنرا جزئی حقیقی خوانند چون بد و اگر نفس تصور می مانع وقوع شرکت نباشد بین کثیرین آنرا کلی خوانند چون انسان هر یک آن کثیرین را افراد آن کلی جزئی جهانی می خوانند و جزئی جهانی شاید که جزئی حقیقی باشد چون زیقیا پس انسان شاید که کلی باشد فی نفسه لیکن جزئی اضافی کلی دیگر باشد چون انسان یقیناً فصل کلی چون قیاس کنیم با حقیقت افراد خود یا تمام حقیقت افراد خود باشد یا جز و حقیقت افراد خود باشد یا خارج

و این تصورات را در باب تصورات و ترکیب غیر تعقیب و چون فی الدار و تحت عیشر فصل درک معانی الفاظ مفرد و ادراک معانی مرکبات غیر نامیه و ادراک معانی مرکباتیه یا نه انشائی و ادراک معانی مرکبات موهومه و ادراک معانی مرکبات مشککه که مجموع تصورات باشد و ادراک معنی خبر و قضیه تصدیق باشد این است مباهث الفاظ چنانکه مناسب این مقام است چون تصدیق بود بر تصور این جهت بیان احوال تصورات مقدم شدیم بر بیان احوال تصدیقات فصل هر چه در ذهن تصور شود اگر نفس تصور می مانع از وقوع شرکت بود بین کثیرین آنرا جزئی حقیقی خوانند چون بد و اگر نفس تصور می مانع وقوع شرکت نباشد بین کثیرین آنرا کلی خوانند چون انسان هر یک آن کثیرین را افراد آن کلی جزئی جهانی می خوانند و جزئی جهانی شاید که جزئی حقیقی باشد چون زیقیا پس انسان شاید که کلی باشد فی نفسه لیکن جزئی اضافی کلی دیگر باشد چون انسان یقیناً فصل کلی چون قیاس کنیم با حقیقت افراد خود یا تمام حقیقت افراد خود باشد یا جز و حقیقت افراد خود باشد یا خارج

(Faint handwritten notes and signatures are visible across the page.)

و حقیقت افراد خود باشد آنکه تمام حقیقت افراد خود باشد نوع حقیقی خوانند
چون انسان که تمام ماهیت نید و عمرو و کبر و خالده است ایشانرا از انبیا دیگر
اعتیازی نیست الا بخواص مشفیه معینه که حقیقت و ماهیت انسان در خلقت
ندارد و چون نوع حقیقی تمام هست افراد خود است افراد و بی تفقه حقیقه باشند
پس چه گاه که افراد فردوی یا افراد وی یا هو سوال کنند آن نوع در جواب قبول
شود پس نوع کلی باشد که قبول شود بر آن موافقه است حقیقه در جواب یا هو مثلا
هر گاه که گویند از عمرو و کبر جواب انسان باشد و آنکه جز حقیقت افراد خود
باشد که از ذاتی گویند آن منحصرت در نفس و انری که آن جز حقیقت افراد
خود اگر تمام مشترک باشد میان این حقیقت حقیقت دیگر از اجنس خوانند و مراد
تمام مشترک آنست که میان آن و حقیقت پنج جزو مشترک خارج از آن
نباشد چون حیوان که تمام مشترک است میان حقیقت انسان حقیقت
فرد و نیز که انسان فرد یا یکدیگر مشترک اند و انبیا بسیار چون جمهر و
قابل بعبارة ثلثه و نامی و حاشی متحرک بالاراده و حیوان عبارت از این
مجموع است و جنس چون تمام مشترک است میان امور مختلفه است

[illegible]

تاریخ: ۱۳۸۵/۰۵/۰۵
محل: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۲۳
موضوع: درخواست اعطای وام

استقامت جان انسان فروزده استیلاک جسم فراوان درونی است میان انسان آن عالم ایستادگی کمال

جواب سوال از انسان با حیوانات دیگر بقول نمیشود و جنس که جواب
چون نفس^{۱۲} بکن از غیر انسانی خوانده شود^{۱۳}
از جمیع مشارکات در وی دو مرتبه باشد بعید یک مرتبه باشد چون
جسم نامی و اگر جواب در آن جنس سه مرتبه باشد بعید دو مرتبه باشد چه
جسم مطلق و علی بن ابی القیس و ابوالحسن را جنس علی خوانند چون
جوهر در مثال مذکور و اقربا جنس را جنس سافل خوانند چون جوهر
درین مثال از پنج میان جنس علی را سافل باشد از جنس متعسط خوانند
چون جسم امی جسم مطلق در مثال این است بیان آن جزو که تمام مشترک
هست اگر آن جزو حقیقت افراد تمام مشترک نباشد آنرا فصل خوانند
زیرا که آن حقیقت افراد را تمیز کند از غیر تمیز جوهری خواه آن جزو مشترک
نباشد اصلا چون ناطق که مخصوص است بحقیقت افراد انسان پس
این حقیقت از تمیز بیات تمیز میکند و این فصل قریب خوانند
و خواه مشترک نباشد اما تمام مشترک نباشد که بوی تمیز حقیقت شود
از بعضی بیات چون جسمانی این فصل بعید خوانند و باجمه فصل مشترک
است جوهری پس او کفایتی باشد که در جواب امی نمی توانی جوهر واقع شود
پس نمی توانست^{۱۴}

[illegible]

فصل بنامه نوع مهنی دیگرست که از انواع اضافی خوانند و او را مهنیتی
 است که جنس مقول شود بر وی بر با همیت و دیگر در جواب با هم چون انسان
 که مقول می شود بر وی در بر فرس حیوان در جواب با هم و نوع اضافی
 شاید که نوع حقیقی باشد چنانکه گفته و شاید که نباشد چون حیوان که نوع
 اضافی جسم نامی است و جسم نامی که نوع اضافی جسم است و جسم که نوع
 اضافی جوهر است و اما آن کلی که از حقیقت افراد خارج است اگر
 مخصوص بیک حقیقت باشد آنرا خاصه خوانند و او حقیقت التیاز است
 غیر تیز عرضی پس او کلی باشد که مقول شود در جوابی تنی مهنی عرضی
 چون ضاحک نسبت به انسان اگر شتر که شایان حقیقت یا بیشتر
 آنرا عرض عام خوانند چون شنی که مشترک است میان انسان حیوانات
 پس کلیات که شتر در هیچ نوع و جنس و فصل و خاصه عرض عام فصل
 معرفت بر چهار قسم است اول حد تمام و آن مرکب باشد از جنس قریب و
 فصل قریب چون حیوان ناطق در تعریف انسان دوم حد ناقص و
 آن مرکب باشد از جنس بعید و فصل قریب چنان جسم نامی ناطق یا جسم

کبری

فصل بنامه نوع مهنی دیگرست که از انواع اضافی خوانند و او را مهنیتی است که جنس مقول شود بر وی بر با همیت و دیگر در جواب با هم چون انسان که مقول می شود بر وی در بر فرس حیوان در جواب با هم و نوع اضافی شاید که نوع حقیقی باشد چنانکه گفته و شاید که نباشد چون حیوان که نوع اضافی جسم نامی است و جسم نامی که نوع اضافی جسم است و جسم که نوع اضافی جوهر است و اما آن کلی که از حقیقت افراد خارج است اگر مخصوص بیک حقیقت باشد آنرا خاصه خوانند و او حقیقت التیاز است غیر تیز عرضی پس او کلی باشد که مقول شود در جوابی تنی مهنی عرضی چون ضاحک نسبت به انسان اگر شتر که شایان حقیقت یا بیشتر آنرا عرض عام خوانند چون شنی که مشترک است میان انسان حیوانات پس کلیات که شتر در هیچ نوع و جنس و فصل و خاصه عرض عام فصل معرفت بر چهار قسم است اول حد تمام و آن مرکب باشد از جنس قریب و فصل قریب چون حیوان ناطق در تعریف انسان دوم حد ناقص و آن مرکب باشد از جنس بعید و فصل قریب چنان جسم نامی ناطق یا جسم

فصل بنامه نوع مهنی دیگرست که از انواع اضافی خوانند و او را مهنیتی است که جنس مقول شود بر وی بر با همیت و دیگر در جواب با هم چون انسان که مقول می شود بر وی در بر فرس حیوان در جواب با هم و نوع اضافی شاید که نوع حقیقی باشد چنانکه گفته و شاید که نباشد چون حیوان که نوع اضافی جسم نامی است و جسم نامی که نوع اضافی جسم است و جسم که نوع اضافی جوهر است و اما آن کلی که از حقیقت افراد خارج است اگر مخصوص بیک حقیقت باشد آنرا خاصه خوانند و او حقیقت التیاز است غیر تیز عرضی پس او کلی باشد که مقول شود در جوابی تنی مهنی عرضی چون ضاحک نسبت به انسان اگر شتر که شایان حقیقت یا بیشتر آنرا عرض عام خوانند چون شنی که مشترک است میان انسان حیوانات پس کلیات که شتر در هیچ نوع و جنس و فصل و خاصه عرض عام فصل معرفت بر چهار قسم است اول حد تمام و آن مرکب باشد از جنس قریب و فصل قریب چون حیوان ناطق در تعریف انسان دوم حد ناقص و آن مرکب باشد از جنس بعید و فصل قریب چنان جسم نامی ناطق یا جسم

مفهوم کلیه اسم فعل و حجت و معنی مقدمه باشد آن فصل چون
فایده شدیم از مباحث تصورات شروع کردیم در تصانیفات همچنانکه
در تحصیل تصورات نظریه محتاج بودیم به دو چیز یکی بیان اصول تصدق
دیگر که آن قول شارح است اما متوجه شدیم که آن ^{بنا بر این} موقفات تالیفات دیگر
بیان کلیات نیست که قول شارح از آن کتب همچنان در ویل تصدیقات
نظریه محتاج ایم به دو چیز یکی بیان اصول تصدیق دیگر که آن حجت است
باقسام خود و دیگری بیان قضایا که حجت از آن مرکب شود و اما چارست
که بیان مباحث قضایا مقدم باشد بر مباحث حجت پس میگویم که
قضیه قولی است که صحیح باشد تصدیق و تکذیب قابل نیست و قضیه
معنی مرکب باشد از چهار جزء محکم علیه محکوم به نسبت حکمیه حکم باجای
یا سلب تفریق میان نسبت حکمیه حکم در صورت شک ظاهر می شود که
در اینجا نسبت حکمیه هست و حکم نیست زیرا که شک در وی است و
حکم نیست قضیه بر قسم است حکمیه شرطیه متصله شرطیه منفصله زیرا که
محکوم علیه محکوم به در قضیه اگر مفرد باشد یا در حکم مفرد باشد آن قضیه حکمیه

مقدمه کلامه اتم فعل و صورت و معرفه و مابین آن فصل چنان
قانع شدیم از مباحث تصورات شروع کردیم در نقد تعلیقات همچنانکه
در تحصیل تصورات نظریه محتاج بودیم به چیز یکی بیان به وصل تصاویر
دیگر که آن قول شارح صحت با تمام خود که آن موقوفات را بر علیه است بگر
بیان کلیات نیست که قول شارح از آن کشف همچنان در تحصیل تصدیقات
نظریه محتاج بودیم به چیز یکی بیان جهل تصدیق دیگر که آن حجت است
با تمام خود و دیگری بیان قضا یا که حجت از آن مرکب شود با چارست
که بیان مباحث قضا یا مقدمه باشد بر مباحث حجت پس میگویم که
قضیه قول نخست که صحیح باشد تصدیق و تکذیب قابل نیست و قضیه
معنی مرکب باشد از چهار جزء محکم علیه محکوم به و نسبت حکمیه حکم با چار
یا سلب نفع میان نسبت حکمیه حکم در صورت شک ظاهری شود که
در اینجا نسبت حکمیه هست و حکم نیست زیرا که شک در وی است و
حکم نیست قضیه بر قسم است حکمیه شرطیه متصله شرطیه منفصله زیرا که
محکوم علیه محکوم به در قضیه اگر مفرد باشد یا حکم مفرد باشد آن قضیه حکمیه

خوانند. فصل موضوع اگر از قضیه حکمیه جزئی است یعنی با شاکل آن قضیه را
 شخصیه خوانند چون زید نویسنده است و زید نویسنده نیست و اگر
 کلی باشد پس اگر بیان کمیت افراد کرده اند آن قضیه را کلیه خوانند و
 انسان نویسنده است و انسان نویسنده نیست و اگر بیان کمیت
 افراد کرده اند آن را قضیه محصوره خوانند و این چهار قسم است موضوعیه
 کلیه سالبه کلیه جزمیه سالبه جزئیه فصل قضایای شخصیه در علوم
 معتبر نیست و قضیه احمده قویست محصوره جزئیه است پس قضایای معتبره
 در علوم حکمیه محصورات را چهار قسم است فصل حروف سلب قضیه چون جزو
 محمول شود آن قضیه را معذوله خوانند چون زیدنا نویسنده است
 و اگر جزو نشود آنرا محصله خوانند چون زید نیست نویسنده فصل نسبت
 محمولان موضوع خواه با بیجاب خواه سلب باشد که ضروری باشد یعنی
 مستحيل الانفکاک باشد آن را قضیه ضروریه مطلقه خوانند چون کل
 انسان جوان بالضروره و لاشی من الانسان محجو بالضروره و شاید
 که سلب ضرورت از هر دو طرف باشد آن را ممکنه خاصه خوانند

۱۴
کبری

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

چون کل انسان بکتاب بالامکان ^{بلاشخص} بالخاص ولاشئ من الانسان بکتاب
بالامکان بالخاص موجب و سالبه المعنی کیست یعنی ثبوت کتابت
سلب کتابت هیچ که نام انسان را ضروری نیست یا از یک طرف
باشد که فی الف کلمه است از امکان عامه خوانند چون کل انسان کتاب
بالامکان العام یعنی سلب کتابت از انسان ضروری نیست و چون
لاشئ من الانسان بکتاب بالامکان العام یعنی ثبوت کتابت
انسان را ضروری نیست و شاید که بدو نام باشد یعنی پوشگی بی اعتبار
ضرورت آنرا و آنکه مطلقه خوانند چون کل فلک متحرک و آنرا و شاید
که بالفعل باشد یعنی فی الجملة و آنرا مطلقه خوانند چون کل انسان
منتظر بالفعل فصلی کس تقصیه حلیه آن باشد که محمول علیه جزو
کند و موضوع را محمول بر و جوی که آنرا سلب و سائب و صدق
اصلی محفوظ باشد پس موجب کلیه جزویه منعکس شود و مثلاً هرگاه
که کل انسان حیوان صادق شود بعضی الحیوان انسان نیز صادق
شود همچنین موجب جزویه منعکس شود و مثلاً بعضی الحیوان

بر

عبدالبرکت کو جو بعد ازاں اس کے والد حضرت محمد بن عبد شمس بن اسلم بن عبد مناف سے تعلق

[illegible]

سالمه جزئیه باشد شکل اول نتایج محصورات اربعه است و شرط
شکل ثانی آن است که مقتضین وی مختلفین باشد و بحاک سلب
یعنی یکی موجب باشد و دیگری سالمه و دیگری وی کلیه باشد و ضرر و
نتیجه وی نیز چهار است اول موجب کلیه صغری و سالمه کلیه کبری چنانکه
همچون ج است و پنج از آن نیست پس پنج از ج نیست دوم
عکس این چنانکه پنج از ج نیست و همه آب است پس پنج از ج
آن نیست سوم و حجب جزئیه صغری و سالمه کلیه کبری چنانکه بعضی
ج است و پنج از آن نیست پس بعضی ج آن نیست چهارم سالمه جزئیه
صغری و موجب کلیه کبری چنانکه بعضی ج نیست و همه آب است
بعضی ج آن نیست پس نتیجه شکل نیست الا سالمه و اما جزئیه
شرط شکل ثالث آن است که صغری وی موجب باشد و یکی از مقتضین
وی کلیه باشد و ضرر و بی شش است شش از ج است و بی شش

کبر

[illegible][illegible]

یا وضع مقدم و انرا نتیجه وضع تالی باشد چنانکه گوئی که اگر این جسم انسان
 باشد حیوان باشد لیکن انسان است پس حیوان باشد یا مرکب از منفصله
 از دو میه یا رفع تالی و انرا نتیجه رفع مقدم است چنانکه گوئی و در مثال مذکور
 لیکن حیوان نیست پس انسان نباشد و اما انفصالی است که مرکب
 باشد از منفصله حقیقیه با وضع احدی جز این این نتیجه رفع جزو دیگر
 باشد و با رفع احدی جز این این را نتیجه وضع جزو دیگر باشد پس این را چه
 نتیجه باشد چنانکه گوئی این عدد یا زوج است یا فرد لیکن زوج است پس
 فرد نیست لیکن فرد است پس زوج نیست لیکن زوج نیست پس فرد باشد
 لیکن فرد نیست پس زوج باشد یا مرکب باشد از منفصله مانعاً از جمیع
 با وضع احدی جز این این را نتیجه رفع جزو دیگر باشد پس او را دو نتیجه باشد
 چنانکه گوئی این جسم یا شجر است یا حجر لیکن شجر است پس حجر نیست لیکن
 حجر است پس شجر است یا مرکب باشد از منفصله مانعاً از مخلو با رفع احدی جز این
 او را نتیجه وضع جزو دیگر باشد پس نتیجه او را دو است چنانکه گوئی این جسم
 یا لا حجر است یا لا شجر لیکن حجر است پس لا شجر باشد لیکن شجر است پس لا حجر باشد

بکمال شجاعت در استقامت و ایستادگی
در دفاع عاقلانه در بریدن و قطع کردن
در بریدن و قطع کردن در بریدن و قطع کردن
در بریدن و قطع کردن در بریدن و قطع کردن

[illegible]

تأملوا وضعه بالمطابقة وعلى جزئه بالتضمن
 ان كان لجزء وعلى ما تكرر في الذهن بالاتزام
 كالانسان فانيدل على الحيوان الناطق بالمطابقة
 وعلى حد ما بالتضمن وقابل للعلم وصنعة الكتابة
 بالاتزام تمام اللفظ اما مفرح وهو الذي لا يراى اذ الجزء
 منه دلالة على جزء معناه كالانسان واما مؤلف هو
 الذي لا يكون كذلك لقولك رأيت الحجارة فالفرد
 اما كمال هو الذي لا يمتنع نفس تصور مفرد عن وقوع
 الشك فيه كالانسان واما جزئى وهو الذي يمتنع
 نفس تصور مفرد عن وقوع الشك فيه كزنايا الكلى
 اما ذاتى وهو الذى يدخل تحت حقيقة جزئياته
 كالحیوان بالنسبة الى الانسان والفرس واما عرضى
 وهو الذى بخلافه كالضاحك بالنسبة الى الانسان
 والذاتى اما مقول فى جواب ما هو بحسب الشك المخصصة

ايساغوجى

هذا هو الانسان الذى لا يمتنع نفس تصور مفرد عن وقوع الشك فيه كالانسان واما جزئى وهو الذى يمتنع نفس تصور مفرد عن وقوع الشك فيه كزنايا الكلى
 اما ذاتى وهو الذى يدخل تحت حقيقة جزئياته كالحیوان بالنسبة الى الانسان والفرس واما عرضى وهو الذى بخلافه كالضاحك بالنسبة الى الانسان
 والذاتى اما مقول فى جواب ما هو بحسب الشك المخصصة

هذا هو الانسان الذى لا يمتنع نفس تصور مفرد عن وقوع الشك فيه كالانسان واما جزئى وهو الذى يمتنع نفس تصور مفرد عن وقوع الشك فيه كزنايا الكلى
 اما ذاتى وهو الذى يدخل تحت حقيقة جزئياته كالحیوان بالنسبة الى الانسان والفرس واما عرضى وهو الذى بخلافه كالضاحك بالنسبة الى الانسان

١٠
 ١١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

كالحیوان بالنسبة إلى الإنسان والفرس وهو الجنس
 ويرسم بأنه كل مقول على كثيرين مختلفين بالحقائق في
 جواب ما هو اما مقول في جواب ما هو مجس بالشركة
 والخصوصية معا كالإنسان بالنسبة إلى زيد عمرو وغيرهما
 وهو النوع ويرسم بأنه كل مقول على كثيرين مختلفين
 بالعدا دون الحقيقة في جواب ما هو اما مقول في
 جواب ما هو بل مقول في جواب ما هو في انه وهو الة
 يميز الشئ عما يشاركه في الجنس لناطق بالنسبة إلى الإنسان
 وهو الفصل يرسم بأنه كل يقال على الشئ في جواب ما هو
 هو في ذاته واما العوضي فهو اما ان يتنه انفكاكاً عن الماهية
 وهو العوض اللازم ولا يتنه وهو العوض المفارق وكل واحد
 منها اما ان يختص حقيقة واحدة وهو الخاصة كالضاحك
 بالقوة او بالفعل للإنسان يرسم بانها كلية يقال على
 ما تحت حقيقة واحدة فقط فلا عرضيا واما ان يرسم حقا

١٠
 ١١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

١٠
 ١١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

فوق واحدة وهو العرض العام كالتعشيس بالقوة أو بالفعل
للإنسان وغيره من الحيوانات يرسم بأنه كلي يقال على ما
تحت حقائق مختلفة فلا عرضيا القول لشارح الحد
قوله ال على ماهية الشيء وهو الذي يتركب عن جنس
الشيء وفصل القريين كالحيوان الناطق بالنسبة الى
الإنسان هو الحد التام والحد الناقص هو الذي يتركب
من جنسه البعيد فصلا القريب كالجسم الناطق بالنسبة
الى الإنسان الرسم التام وهو الذي يتركب عن الجنس
القريب للشيء وخاصة اللازمة كالحيوان لخاصة في
تعريف الإنسان الرسم الناقص يتركب عن عرضيات
تخص جملة بالحقيقة واحدة كقولنا في تعريف الإنسان
انه ماش على قدميه عريض الاظفار يادى البشر المستقيم
القائمة ضاحك بالطبع القضايا القضة هي قول يصح
ان يقال لقائله ان صادق فيه وكاذب هي ما حلية كقولنا

فوق واحدة وهو العرض العام كالتعشيس بالقوة أو بالفعل
للإنسان وغيره من الحيوانات يرسم بأنه كلي يقال على ما
تحت حقائق مختلفة فلا عرضيا القول لشارح الحد
قوله ال على ماهية الشيء وهو الذي يتركب عن جنس
الشيء وفصل القريين كالحيوان الناطق بالنسبة الى
الإنسان هو الحد التام والحد الناقص هو الذي يتركب
من جنسه البعيد فصلا القريب كالجسم الناطق بالنسبة
الى الإنسان الرسم التام وهو الذي يتركب عن الجنس
القريب للشيء وخاصة اللازمة كالحيوان لخاصة في
تعريف الإنسان الرسم الناقص يتركب عن عرضيات
تخص جملة بالحقيقة واحدة كقولنا في تعريف الإنسان
انه ماش على قدميه عريض الاظفار يادى البشر المستقيم
القائمة ضاحك بالطبع القضايا القضة هي قول يصح
ان يقال لقائله ان صادق فيه وكاذب هي ما حلية كقولنا

ابا غوجي

فوق واحدة وهو العرض العام كالتعشيس بالقوة أو بالفعل
للإنسان وغيره من الحيوانات يرسم بأنه كلي يقال على ما
تحت حقائق مختلفة فلا عرضيا القول لشارح الحد
قوله ال على ماهية الشيء وهو الذي يتركب عن جنس
الشيء وفصل القريين كالحيوان الناطق بالنسبة الى
الإنسان هو الحد التام والحد الناقص هو الذي يتركب
من جنسه البعيد فصلا القريب كالجسم الناطق بالنسبة
الى الإنسان الرسم التام وهو الذي يتركب عن الجنس
القريب للشيء وخاصة اللازمة كالحيوان لخاصة في
تعريف الإنسان الرسم الناقص يتركب عن عرضيات
تخص جملة بالحقيقة واحدة كقولنا في تعريف الإنسان
انه ماش على قدميه عريض الاظفار يادى البشر المستقيم
القائمة ضاحك بالطبع القضايا القضة هي قول يصح
ان يقال لقائله ان صادق فيه وكاذب هي ما حلية كقولنا

فوق واحدة وهو العرض العام كالتعشيس بالقوة أو بالفعل
للإنسان وغيره من الحيوانات يرسم بأنه كلي يقال على ما
تحت حقائق مختلفة فلا عرضيا القول لشارح الحد
قوله ال على ماهية الشيء وهو الذي يتركب عن جنس
الشيء وفصل القريين كالحيوان الناطق بالنسبة الى
الإنسان هو الحد التام والحد الناقص هو الذي يتركب
من جنسه البعيد فصلا القريب كالجسم الناطق بالنسبة
الى الإنسان الرسم التام وهو الذي يتركب عن الجنس
القريب للشيء وخاصة اللازمة كالحيوان لخاصة في
تعريف الإنسان الرسم الناقص يتركب عن عرضيات
تخص جملة بالحقيقة واحدة كقولنا في تعريف الإنسان
انه ماش على قدميه عريض الاظفار يادى البشر المستقيم
القائمة ضاحك بالطبع القضايا القضة هي قول يصح
ان يقال لقائله ان صادق فيه وكاذب هي ما حلية كقولنا

前

مجلس الشورى
بمجلس الشورى
بمجلس الشورى

[illegible]

ست بکلمات سالک و غیره
حکیمه زود و خوب

مفتی محمد امجد علی صاحب دہلوی

منقولہ نامند و

انگلینڈ میں جو کہ ایک اور ملک ہے

مجلس اعلیٰ ہندوستان
مجلس اعلیٰ ہندوستان
مجلس اعلیٰ ہندوستان

تاریخ

زيد كاتباً ما شرعية متصلة لقولنا ان كانت الشمس طالعة
فانهارا موجدوا ما شرعية منفصلة لقولنا العدة امان
يكون نزهجا وفردا الجزء الاول من الحتمية يسمى موضوعا
والثاني محمولاً والجزء الاول من الشرعية يسمى مقدما
والثاني تاليا والقضية اما موجبة لقولنا زيد كاتباً اما سالبة
لقولنا زيد ليس بكاتب كل واحد منهما اما مخصوصة كما
ذكرنا واما كلية مسورة لقولنا كل انسان كاتب لا شئ من
الانسان بكاتب اما جزئية مسورة لقولنا بعض الناس
كاتب اما محتملة لقولنا الانسان كاتب المتصلة بالارضية
لقولنا ان كانت الشمس طالعة فانهار موجدوا واما اتفاقية
لقولنا ان كان الانسان ناطقا فالخاذا هو حق المنفصلة
اما حقيقية لقولنا العدة امان وفرد وهو اتفاقية المجموع
والخلو معا واما اتفاقية المجموع فقط لقولنا اما ان يكون هذا
الشئ حجرا وشيخا واما اتفاقية الخلو فقط لقولنا اما ان يكون

[illegible]

زيد في البحر واما ان لا يفرق وقد يكون المنفصلات كانت
جزءا لقوتنا هذا العدم اما زائدا وناقصا ومساوالتا
وهو اختلاف القضيةين بالاجاب السالب بحيث تقتضيه
لأنه ان يكون احدهما صادقة والاخرى كاذبة كقولنا
كاتب زيد ليس بكاتب ولا يتحقق ذلك باختلاف في
المخصصين الابعاد اتفاقهما في الموضع والمجرى والزمان
والمكان الاضافة والقوة والفعل والجزء والكل والمشرط
فقيض الموجب الكلية انا هي السالبة الجزئية كقولنا كل
انسان حيوان بعض الانسان ليس بحيوان فقيض
السالبة الكلية انا هي الموجبة الجزئية كقولنا الاشئ من
الانسان بحيوان بعض الانسان حيوان والمخصوصتان
لا يتحقق الناقض بينهما الابعاد اختلا فهما في الكلية و
الجزئية لان الكليتين قد تكذب بان كقولنا كل انسان كاتب
ولا شئ من الانسان بكاتب والجزئيتين قد تصدقا

غوجی

كل جسم مركب كل مركب محدث فكل جسم محدث واما
استثنائي كقولنا ان كانت الشمس طالعة فالنهار موجود
لكن النهار ليس بموجود فالشمس ليست بطالعة المكون
بين مقدمه متوالقياس فصاعدا يسمى حدا واسطوا
موضوع المطلوب يسمى حدا اصغر ومحموله يسمى حدا
الكبر والمقدمة التي فيها الاصغر يسمى بالاصغر والتي
فيها الاكبر يسمى بالكبرى وهيئة التاليف من الصغرى
والكبرى يسمى شكلا ولاشكال ربعة لان الحد الاول
ان كان محمولا في الصغرى موضوعا في الكبرى فهو الشكل
الاول وان كان محمولا فيها فهو الشكل الثاني وان كان
موضوعا فيها فهو الشكل الثالث ان كان موضوعا في
الصغرى محمولا في الكبرى فهو الشكل الرابع والثاني
يرتد الى الاول بعكس الكبرى الثالث يرتد الىه بعكس
الصغرى الرابع يرتد الىه بعكس للترتيب بعكس المقدمات

ایسا غوجی

این کتاب را در کتابخانه
 مجلس شورای اسلامی
 تهران ثبت کرده است
 شماره ثبت: ۱۳۵۷
 تاریخ ثبت: ۱۳۵۷/۱۰/۱۵
 این کتاب را در کتابخانه
 مجلس شورای اسلامی
 تهران ثبت کرده است
 شماره ثبت: ۱۳۵۷
 تاریخ ثبت: ۱۳۵۷/۱۰/۱۵

مجلس شورای اسلامی
روزنامه کیهان
شماره ۵۹
تاریخ ۱۳۰۲/۰۴/۰۵

وبديهي لا تاجر هو الاول الذي له عقل سليم وطبع
 مستقيم لا يحتاج الى دال الثاني الى الاول وانما ينتج الثاني
 عند اختلاف مقدمتين بالاجاب والسلب وكلية
 الكبرى الشكل الاول هو الذي جعل معيار العلوم فنور^ه
 ههنا ليحصل ستورا وميزانا ينتج منه المطالب كلها و
 شرط اتاجها بالاجاب الصغرى وكلية الكبرى وضربة
 المنتجة اربعة الضرب الاول كل جسم مؤلف وكل مؤلف^ه
 محدث فكل جسم محدث والثاني كل جسم مؤلف ولا
 شئ من المؤلف بقديم فالشئ من الجسم بقديم الثالث
 بعض الجسم مؤلف وكل مؤلف محدث فبعض الجسم محدث
 والرابع بعض الجسم مؤلف ولا شئ من المؤلف بقديم
 فبعض الجسم ليس بقديم والقياس لاقترازي
 اما من محليتين كما مر واما من متصلتين كقولنا
 ان كانت الشمس طالعة فالنهار موجود وكلما كان لها

[illegible][illegible]

و اما انچه
در خصوص
کلیه اشیا
که در این
کتاب مذکور
است و در
این باب
مذکور است
که در این
کتاب مذکور
است و در
این باب
مذکور است

موجود فالارض مضیئة ینتج ان کانت الشمس
طالعة فالارض مضیئة و اما من منفصلتین
کقولنا کل عدد اما زوج او فرد و کل زوج فهو اما
زوج الزوج او زوج الفرد ینتج کل عدد فهو اما
فرد او زوج الزوج او زوج الفرد و اما من حمله
و متصلة کقولنا کما کان هذا انسانا فهو حیوان
و کل حیوان فهو جسم ینتج کما کان هذا انسانا
فهو جسم و اما من حمله و منفصلة کقولنا کل عدد
اما فرد او زوج و کل زوج فهو منقسم بتساویین
ینتج کل عدد فهو اما فرد و اما منقسم بتساویین
و اما من متصلة و منفصلة کقولنا کما کان هذا
انسانا فهو حیوان و کل حیوان فهو اما بیض و اسود
ینتج کما کان هذا انسانا فهو اما بیض و اسود
اما القیاس لا یتثنی فی الشرطية الموضوعة فیہ

و اما انچه
در خصوص
کلیه اشیا
که در این
کتاب مذکور
است و در
این باب
مذکور است
که در این
کتاب مذکور
است و در
این باب
مذکور است

ایسا غوی
و اما انچه
در خصوص
کلیه اشیا
که در این
کتاب مذکور
است و در
این باب
مذکور است
که در این
کتاب مذکور
است و در
این باب
مذکور است

و اما انچه
در خصوص
کلیه اشیا
که در این
کتاب مذکور
است و در
این باب
مذکور است
که در این
کتاب مذکور
است و در
این باب
مذکور است

فہرستہ

ایک اور مقدمہ

نقد و نظر مقدم می‌شود و لازم است که

مرفعی زید الدار

لازم به اجازت است
تذکره

از مقدم و مالی لازم
از مقدم و مالی لازم

وہابی کا نام

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشینہ

ان كانت متصلة فاستثناء المقدم ينتج عين التالي
كقولنا ان كان هذا انسانا فهو حيوان لكنه انسان
فيكون حيوانا واستثناء نقيض التالي ينتج نقيض
المقدم كقولنا ان كان هذا انسانا فهو حيوان لكنه
ليس بحيوان فلا يكون انسانا وان كانت منفصلة
حقيقية فاستثناء احدا الجزأين ينتج نقيض الآخر
واستثناء نقيض احدهما ينتج عين الآخر وعلى
هذا مانعة الجمع ومانعة الخلو **فصل البرهان**
وهو قول مؤلف من مقدمات يقينية لانتاج
يقين واليقينيات اقسام ستة أحدها اوليات
كقولنا الواحد نصف الاثنين والكل اعظم من
الجزء ومشاهدات غوا الشمس مشرقة والناار
محرقة ومجربيات كقولنا السقمونيا مسهل للصفرار
وحدسيات كقولنا نور القمر مستفاد من نور الشمس

[illegible][illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible]

الاشراك وعلان
التصورات العلم على انانية
بما بين ان التصور لا يتصور
لا يوجد بدون ان تصور ما في

ان يقال لا يتصور
لا يوجد بدون ان تصور ما في

الاشراك وعلان
التصورات العلم على انانية

بما بين ان التصور لا يتصور
لا يوجد بدون ان تصور ما في

الاشراك وعلان
التصورات العلم على انانية

بما بين ان التصور لا يتصور
لا يوجد بدون ان تصور ما في

الاشراك وعلان
التصورات العلم على انانية

بما بين ان التصور لا يتصور
لا يوجد بدون ان تصور ما في

الاشراك وعلان
التصورات العلم على انانية

<p>هذا هو المبدأ الأول في علم المنطق وهو أن كل شيء إما أن يكون أو لا يكون ولا شيء بينهما</p>	<p>هذا هو المبدأ الثاني في علم المنطق وهو أن كل شيء إما أن يكون أو لا يكون ولا شيء بينهما</p>	<p>هذا هو المبدأ الثالث في علم المنطق وهو أن كل شيء إما أن يكون أو لا يكون ولا شيء بينهما</p>
<p>هذا هو المبدأ الرابع في علم المنطق وهو أن كل شيء إما أن يكون أو لا يكون ولا شيء بينهما</p>	<p>هذا هو المبدأ الخامس في علم المنطق وهو أن كل شيء إما أن يكون أو لا يكون ولا شيء بينهما</p>	<p>هذا هو المبدأ السادس في علم المنطق وهو أن كل شيء إما أن يكون أو لا يكون ولا شيء بينهما</p>

ميزان المنطق

بسم الله الرحمن الرحيم

هذه رسالة مترجمة بميزان المنطق مترتبة على فصول
فصل في العلم ما تصور فقط وهو حصول صورة
الشيء في العقل وتصديق وهو تصور مع حكم وهو
استناد امر الى امر اخر ايجابا او سلبا فيجب تقديم الاول
على الثاني وضعا للتقدم طبعا لان كل تصديق
لا بد فيه من التصور **فصل في اللفاظ** دلالة اللفظ
على معنى بتوسط الوضع له مطابقة كدلالة الانسان
على الحيوان الناطق وبتوسط الوضع لما دخل في ذلك
المعنى
افيه تضمن كدلالة الانسان على الحيوان وعلى الناطق و

في علم المنطق وهو حصول صورة
الشيء في العقل وتصديق وهو تصور مع حكم وهو
استناد امر الى امر اخر ايجابا او سلبا فيجب تقديم الاول
على الثاني وضعا للتقدم طبعا لان كل تصديق
لا بد فيه من التصور
فصل في اللفاظ
دلالة اللفظ على معنى بتوسط الوضع له مطابقة كدلالة الانسان
على الحيوان الناطق وبتوسط الوضع لما دخل في ذلك
المعنى
افيه تضمن كدلالة الانسان على الحيوان وعلى الناطق و

ميزان المنطق

هذا هو المبدأ الأول
في علم المنطق وهو
أن كل شيء إما أن يكون
أو لا يكون ولا شيء
بينهما
هذا هو المبدأ الثاني
في علم المنطق وهو
أن كل شيء إما أن يكون
أو لا يكون ولا شيء
بينهما
هذا هو المبدأ الثالث
في علم المنطق وهو
أن كل شيء إما أن يكون
أو لا يكون ولا شيء
بينهما
هذا هو المبدأ الرابع
في علم المنطق وهو
أن كل شيء إما أن يكون
أو لا يكون ولا شيء
بينهما
هذا هو المبدأ الخامس
في علم المنطق وهو
أن كل شيء إما أن يكون
أو لا يكون ولا شيء
بينهما
هذا هو المبدأ السادس
في علم المنطق وهو
أن كل شيء إما أن يكون
أو لا يكون ولا شيء
بينهما

هذا هو المبدأ الأول
في علم المنطق وهو
أن كل شيء إما أن يكون
أو لا يكون ولا شيء
بينهما
هذا هو المبدأ الثاني
في علم المنطق وهو
أن كل شيء إما أن يكون
أو لا يكون ولا شيء
بينهما
هذا هو المبدأ الثالث
في علم المنطق وهو
أن كل شيء إما أن يكون
أو لا يكون ولا شيء
بينهما
هذا هو المبدأ الرابع
في علم المنطق وهو
أن كل شيء إما أن يكون
أو لا يكون ولا شيء
بينهما
هذا هو المبدأ الخامس
في علم المنطق وهو
أن كل شيء إما أن يكون
أو لا يكون ولا شيء
بينهما
هذا هو المبدأ السادس
في علم المنطق وهو
أن كل شيء إما أن يكون
أو لا يكون ولا شيء
بينهما

[illegible]

الرجل المشجع وهو الاول
انما استعمال في النسخ الاول
بالمعنى الثاني والاول في النسخ الثاني

الرجل المشجع وهو الاول
انما استعمال في النسخ الاول
بالمعنى الثاني والاول في النسخ الثاني

الرجل المشجع وهو الاول
انما استعمال في النسخ الاول
بالمعنى الثاني والاول في النسخ الثاني

الرجل المشجع وهو الاول
انما استعمال في النسخ الاول
بالمعنى الثاني والاول في النسخ الثاني

الرجل المشجع وهو الاول
انما استعمال في النسخ الاول
بالمعنى الثاني والاول في النسخ الثاني

الرجل المشجع وهو الاول
انما استعمال في النسخ الاول
بالمعنى الثاني والاول في النسخ الثاني

الرجل المشجع وهو الاول
انما استعمال في النسخ الاول
بالمعنى الثاني والاول في النسخ الثاني

العين ان لم يكن كذلك بل وضع لاحد هما فنقل الى
الثاني فخرجت ترك موضوعه الاول يسمى منقولا عرفيا انكا
ناقله عرفيا كما كذا وشريا ان كان ناقله شرعا كصلوة
واما احيا ان كان ناقله عرفيا خاصا كاصطلاح النعمي
وان لم يترك يسمى بالنسبة الى الاول حقيقة والى
الثاني مجازا كالاسد بالنسبة الى الحيوان المفترس
الرجل الشجاع وكل لفظ فهو بالنسبة الى لفظ اخر مراد
له ان توافقا في المعنى كالطرو الغيث والاسد الليث و
صاين له ان لم يتوافقا في كالجو والشجر اما المركب
فهو ما تام وهو الذي يصح السكوت عليه ما غير فالاول
ان احتل الصدق والكذب فهو خبر والا فان دل على
طلب الفعل لالة صيغة فهو مع الاستقلا امر كقولنا
انصر ومع الخضوع دعاء وسؤال ومع التساوى التماس
وان لم يدل على طلب الفعل لالة صيغة فهو تنبيه

والنسخ الاول في النسخ الثاني
انما استعمال في النسخ الاول
بالمعنى الثاني والاول في النسخ الثاني

الرجل المشجع وهو الاول
انما استعمال في النسخ الاول
بالمعنى الثاني والاول في النسخ الثاني

الرجل المشجع وهو الاول
انما استعمال في النسخ الاول
بالمعنى الثاني والاول في النسخ الثاني

الرجل المشجع وهو الاول
انما استعمال في النسخ الاول
بالمعنى الثاني والاول في النسخ الثاني

الرجل المشجع وهو الاول
انما استعمال في النسخ الاول
بالمعنى الثاني والاول في النسخ الثاني

يُنْذِرُ جُفَاءً فِي الْقَتْلِ وَالنَّارِ وَغَيْرِهَا وَأَمَّا الثَّانِي فَهُوَ مَا
مُرَكَّبٌ تَقْيِيدِي كَالْجُلِّ الْفُطْنُ أَمَّا غَيْرُ تَقْيِيدِي كَالْمُرَكَّبِ
مِنْ اسْمٍ وَأَدَاةٍ ^{أَيْ ذَكَرَ الْفُطْنَ فِي ١١} ^{فِي ١٢} فَفَصْلٌ فِي الْمَعَانِي الْمَفْرُوعَةِ كُلِّ مَفْرُوعٍ مِنْهَا
خِزْيٌ أَنْ مَنَعَ نَفْسَ تَصَوُّرِهِ عَنْ قَوِّعِ الشَّرْكَ قِيَّةً كَزَيْدٍ
أَوْ كَلَيْثٍ ^{لِجَعَةِ} لَمْ تَنْعَمْ فِي الْكُلِّ الَّذِي هُوَ تَامٌّ مَا هِيَ جَزْئِيَّةٌ تَوْجِعُ
وَهُوَ صَادِقٌ عَلَى كَثِيرٍ ^{أَيْ ذَكَرَ الْعَمَمَ فِي ١١} مِنْ مُتَفَقِّينَ بِالْحَقَائِقِ فِي جَوَابِ
مَا هُوَ وَالْأَخْلُ غَيْرِ الْمُسَاوِي فِي تِلْكَ الْمَاهِيَةِ جَدُّ
هُوَ صَادِقٌ عَلَى كَثِيرٍ مِنْ مُخْتَلِفِينَ بِالْحَقَائِقِ فِي جَوَابِ
قَرِيبٍ ^{عِظَةُ} كَانَ الْجَوَابُ عَنِ الْمَاهِيَةِ وَعَنْ بَعْضِ مَا يَشَارِكُهَا فِيهِ
هُوَ الْجَوَابُ عَنْهَا وَعَنْ كُلِّ مَا يَشَارِكُهَا فِيهِ كَالْجَوَابِ بِالْبَسْطَةِ
إِلَى الْإِنْسَانِ الْفَرَسِ ^{أَيْ ذَكَرَ الْفَرَسَ فِي ١٢} بَعِيدَانِ كَانَ الْجَوَابُ عَنْهَا وَعَنْ
مَا يَشَارِكُهَا فِيهِ غَيْرِ الْجَوَابِ عَنْهَا وَعَنْ بَعْضِ الْآخَرِ كَالْجَسَمِ
النَّاسِخِ ^{أَيْ ذَكَرَ الْمَاهِيَةَ فِي ١١} ^{وَلَمْ يَذْكُرْ الْفَرَسَ فِي ١٢} الْإِخْلَافِ الْمُسَاوِي لَهَا فَفَصْلٌ هُوَ كُلُّ صَادِقٍ عَلَى
الشَّيْءِ فِي جَوَابِ قِيَّةٍ هُوَ قِيَّةٌ حَقِيقَةٌ مِنْ قَرِيبٍ ^{أَيْ ذَكَرَ الْقِيَّةَ فِي ١١} مِنْ النَّوعِ

منطق

[illegible]

[illegible][illegible]

٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

اخص من العالى كالحیوان غیره ویسمى متوسطا او متباين
 للكل وهو المفرد كالعقل ن قلنا ان الجوهر جنس له مراتب
 الاجناس ايضا اربع ولكن العالى كالجوهر في مراتب جناس
 يسمى جنس الاجناس السافل كالحیوان المتوسط بينهما
 كالجسم الناعمی الجسم المطبق الجنس المفرد كالعقل ن قلنا
 ان الجوهر ليس بجنس له فصل في التعريفات المعنوية للشي
 وهو الذي يستلزم تصوه تصور في ك الشئ ویسمى حدا
 تاما ان كان بجنس فصل قريبين حالاناقصا ان كان بفصل
 قريب حاد او بجنس بعيد رساما تاما ان كان بجنس قريب
 وخاصة رساما ناقصا ان كان بها فقط او بها وبجنس بعيد
 ونجيبا لاحرازه عن تعريفها لشي بايسا ويبي في معرفة وجهها
 وعن استعمال الفاظ غريبة غير ظاهرة الدلالة بالقياس الى
 السائل فصل في تعريف القضايا واقسامها وما يتعلق
 بها القضية قول يقال لقائله نه صا دق وكاذب عى شرطية

١
 ٢
 ٣
 ٤
 ٥
 ٦
 ٧
 ٨
 ٩
 ١٠
 ١١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

١
 ٢
 ٣
 ٤
 ٥
 ٦
 ٧
 ٨
 ٩
 ١٠
 ١١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

میزان المنطق

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

[illegible]

لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء

لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء

لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء

هذا صاع مادام كما تبلا دانا فممن سائلة مشروطة عامة
 وموجبة مطلقة عامة العرفية الخاصة هي العرفية
 العامة مع قيد اللادوام بحسب الذات وهي ان كانت
 موجبة فليكنها من موجبة عرفية عامة وسائلة مطلقة
 عامة وان كانت سائلة فليكنها من سائلة عرفية عامة موجبة مطلقة عامة
 ومثلا فاذم الوجوه اللاحقة من المطلقة مع قيد اللا ضرورية
 بحسب الذات اللاحقة عبارة عن ممكنة عامة فالوجودية
 اللاحقة رتبة ان كانت موجبة كقولنا كل انسان ضاحك بالفعل لا
 بالضرورة في موجبة مطلقة عامة وسائلة ممكنة عامة وان كانت
 سائلة كقولنا لا شيء من الانسان ضاحك بالفعل لا
 بالضرورة فمن سائلة مطلقة عامة وسوجبة ممكنة
 عامة الوجودية اللاحقة وهي المطلقة العامة مع قيد
 اللادوام بحسب الذات وهي سواء كانت موجبة اي
 سائلة فمن مطلقتين عامتين احدهما موجبة والاخرى

لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء

ميزان المنطق

لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء

لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء

لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء
 لا بد من العلم بالاشياء

مطابق عبارت مذکور در این کتاب، در مورد این کتاب

من المودع ذہبی لا یتے

جسٹس جی ایچ ایف

الحمد لله الذي جعلنا من عباده المخلصين

الذاتى اذ كان الوصف
المتن

فرمانی کما بین
فرمانی مستطلة و

سالبة ومثالها ما مر الوقتية وهي التي يحكم فيها
بضرورة ثبوت المحمول للموضوع أو سلبه عنه في وقت
معين من اوقات وجود الموضوع مقيد بالالاد وام
بحسب الذات هي نكانت موجبة لقولنا بالضرورة
كل قمر يخسف وقت حيلولة الارض بينه وبين الشمس
لادائما فمن موجبة وقتية مطلقة وسالبة مطلقة
عامة وان كانت سالبة لقولنا بالضرورة لا شيء من
القمر يخسف وقت التربع لادائما فمن سالبة وقتية
مطلقة وموجبة مطلقة عامة المنتشرة وهي التي يحكم
فيها بضرورة ثبوت المحمول للموضوع أو سلبه عنه في
وقت غير معين من اوقات وجود الموضوع مع قيد
الالاد ام بحسب الذات وهي نكانت موجبة لقولنا
بالضرورة كل انسان متنفس في وقت ما لادائما فمن
موجبة منتشرة مطلقة وسالبة مطلقة عامة وان كانت

[illegible][illegible][illegible]

الحمد لله الذي جعلنا من عباده المخلصين

لا اذ ان تمنع

فیض الوفا

الحكمة الخاصة

والاخرى ساجدة
تابعه في معنى لان كلهما عبادة
عن الطهرين

عن سلب الضرر

في الموضع
السابعة بالان

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۵/۰۵

سألتهم لقولنا بالضرورة لا شئ من الانسان بمنتهى في وقت ما لا دائما فمن سألته منتشرة وموجبة مطلقة عامة المكنة الخاصة وهي التي يحكم فيها بارتفاع الضرورة المطلقة عن جانبها لوجود والعدم جميعا سواء كانت موجبة لقولنا بالامكان الخاص كل انسان كاتباً وسألته لقولنا بالامكان الخاص لا شئ من الانسان بكاتب فمن مملكتين عامتين موجبة وسألته فصل في الشرطية الجزء الاول فيها يسمى مقدما والثاني تاليا وهي متصلة لازمة ان كان صدق الثاني فيها على تقدير صدق الاول ولزوما واتفاقية ان كان ذلك بمجرد الاتفاق لقولنا ان كان الانسان ناطقا فالحصارنا حق ومنفصلة حقيقة ان حكم فيها بالتنافي بين جزئها في الصدق والكذب معا لقولنا هذا العدد اما زوج او فرد ومائنة للجمع ان حكم فيها بالتنافي بين جزئها في الصدق

من سلب ضرورة عن السلب
نظما لان الالاجاب
المعظم من
الملك وملكة كرم
الملك والارواح
من كان يادة
كان بعثت
وعمود الملك
باعتل بالكل
سيرة العبدية
في سيرة نسب
الامم
نظما لان الالاجاب

في الوجهين جميعاً ودون
 الساتر ما على مائة
 الكنتات واهض على مائة
 قارور واهض على مائة
 والخطبة واهض على مائة
 الوجودية والاهض على مائة
 المحل والاهض على مائة
 بدو هذا البحث على مائة
 في مادة الفردية والاهض
 وهو ظاهر واهض على مائة
 اقتصاداً على مائة والاهض
 بعضاً على مائة والاهض
 فيها هذا واهض على مائة

١٤

قزاقان بین جرنیانان
 دانند یعنی آن کرم نمای
 سادو به یکی **ع** خور
 چنگیز کرم نمای خور
 و فرما را ایوبیان
 فخران کرم نمای
 بهیانی اند و دلاور
 سواران کرم نمای
 مایا و خوشه انفسال
 صدقانی که کربان
 انقلبند حاصل
 قزاقان انفسال و

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

افسوس فقط اگر من
 غیر از این دنیا را برب
 می یافتم، چقدر
 دلگداز می بود
 و چه خوشتر از این
 دنیای پر از غم و اندوه
 بود که من را از این
 دنیای پر از غم و اندوه
 رها کند و مرا به
 دنیای پر از شادی و
 شادی ببرد.

مفتی محمد رفیع
مفتی محمد رفیع
مفتی محمد رفیع

علاء اللہ

مستأجر إلى مطلق فقتل

ای صدق الی

مکتبہ انجمن اہل سنت
لاہور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كان الحكم عليه
نقد بصدق النقد
السلامة بنهاية

مجلس شورای اسلامی
جمهوری اسلامی ایران

فقط كقولنا هذا الشيء اما شجر او حجر ومائة الخوان
حكم فيها بالتنافي بينهما في لكون فقط كقولنا اما ان يكون
زيد في البحر ولا يفرق فسالبة كل واحد من هذه القضايا
برفعها حكمه في موجبها اعلم ان كلية الشرطية
ان يكون التالي لازما او متعادلا للمقدم على جميع التقادير
التي لا يتاى في مقدمية المقدم وجزميتها ان يكون كذلك
على بعض هذه التقادير وخصوصيتها ان يكون كذلك
على وضع معين وباهمال الاوضاع فسور الموجبة
الكلية في الشرطية المتصلة كلما ومهما وحتمها ونحوه
سور الموجبة الكلية المنفصلة دائما والسالبة الكلية فيها
ليس البتة والموجبة الجزئية قد يكون والسالبة الجزئية
قد لا يكون وبادخال السلب على السوال يعالج الكلي والاهمال
بلفظ لو وان واذا في المتصلة واما واو في المنفصلة
فصل في التناقض وهو اختلاف القضيتين

میزان المنطق

السلامة

منه انما يكون في الدنيا
الاخوة هم الابرار
منه الاكرام كل طاعت
عن العبد عن القبول
عبادة عن
مكان الله عز وجل
واكملت الامور
التي هي من كمالها
لعلنا لا نؤذي احد

بالإيجاب والسلب بحيث يقتضى لذاته ان يكون
احدهما صادقة والاخرى كاذبة ولا يتحقق بهما القضيتان
الابتناد النسبة الحكيمية بينهما فصل في العكس
المستوى وهو عبارة عن جعل احد طرفي القضية مكان
الآخر مع بقاء الصدق الكيفية فاما الكمية فلا يبقى
في الموجبات لانها لا تنعكس كلية لاحتمال كون المحمول
عم من الموضوع كقولنا كل انسان حيوان والانعكاس كلية
لكن ب قولنا كل حيوان انسان واما السالبة فتنعكس
كلية كقولنا لا شئ من الانسان مجر لانها يصدق لا شئ
من المجر بالانسان كلية فصل في عكس النقيض هو
عبارة عن ابدال المتقدمين عن تبديل كل من طرفي
القضية بنقيض الاخر مع بقاء الصدق الكلية فكما
يقال في كل انسان حيوان كل حيوان لا انسان
للتاخرين عبارة عن جعل نقيض الثاني في الجزء الاول

[illegible]

الجزئيات وحكم على الكل هو قليل الاستعمال ناقض اخر
استدل بالكثرة الجزئيات حكم على الكل كقولنا اكل حيوان
يحرك فلكه الاسفل عند المضغ لان الانسان والبهائم و
السيباع كث وهو لا يفيد اليقين لاحتمال ان لا يكون
الكل بهذه الصفة كالتمساح **فصل** في التمثيل وهو ان
يستدل بجزئ على الجزئ الآخر لشاركتها في كلي وثبوت
الحكم وليس في عرف الفقهاء قياسا كقولنا العالم مؤلف
فيكون حادنا كالبيت **فصل** في البرهان وهو ما
لم ي^ع وهو الذي يكون الحد الاوسط فيه علة للنسبة في
الذهن الخارج كقولنا هذا متعفن الاخلاط وكل متعفن
الاخلاط عموم فهذا عموم وان^ي وهو الذي يكون الحد
الاوسط فيه علة للنسبة في الذهن فقط كقولنا هذا
عموم وكل عموم متعفن الاخلاط فهذا متعفن الاخلاط

تمت هذه الرسالة

[illegible][illegible]

ميزان المنطق

[illegible]

م
 قیل انما امرک
 بوجہ عسکری
 غافلانہ استغفر
 بکین الکفر
 مودودی اس فر
 ع
 جوانی بیخیزان
 ایمین تمام شد
 علم و ادب و احباب
 غفر

بیان
غالی اندازہ مدعا کی طرف
قانونیہ تعمیر و اصلاح

الفهرست
 از ابن خلدون
 مؤلف
 الطبعة الأولى
 دار الفکر
 بيروت
 في الطبعة الأولى
 من الطبعة الأولى
 بيروت

--	--

[illegible]

مجلس
مجلس
مجلس

التصور الذي لا فناء له وقت كونه لمن اراد ان يتذكر من
ذو الالوهة ^{تذكير} سيما الولد الاعز النفس الحري بكرا مهي
حبيب الله عليه النعمة والسلام لان الله من الجنين
قوام ^{يعني} والتأييد عصاه ^{يعني} وعلى الله التوكل ^{يعني} فاعلم
القسم الاول في المنطق مقدمة العلم ان كان
ادعانا للنسبة فتصديق ^{يعني} والا فتصور ^{يعني} ويتقسمان
بالضرورة والضرورة ^{اي بالضرورة} والاكتساب ^{اي بالابتداء} بالنظر وهو ملا
المعقول ^{اي بالضرورة} التصصيل ^{اي بالضرورة} الجهر ^{اي بالضرورة} قد يقع في الخطأ ^{اي بالضرورة} فاحتج
الى قانون ^{اي بالضرورة} يعصم عنه ^{اي بالضرورة} وهو المنطق ^{اي بالضرورة} وموضوع ^{اي بالضرورة} المعارف
التصورى ^{اي بالضرورة} التصديقي ^{اي بالضرورة} من حيث ان يوصل الى المطلوب
التصورى فيسمى معرفا ^{اي بالضرورة} والتصديقي فيسمى خجة
فصل ^{اي بالضرورة} دلالة اللفظ على تمام ما وضع له مطابقة

۱- در صورتی که در این مورد هیچگونه سند و مدرکی در دسترس نباشد، باید با احتیاط عمل کرد و از هرگونه اقدام خودسرانه پرهیز نمود.
 ۲- در صورتی که در این مورد سند و مدرکی در دسترس باشد، باید با احتیاط عمل کرد و از هرگونه اقدام خودسرانه پرهیز نمود.
 ۳- در صورتی که در این مورد سند و مدرکی در دسترس باشد، باید با احتیاط عمل کرد و از هرگونه اقدام خودسرانه پرهیز نمود.
 ۴- در صورتی که در این مورد سند و مدرکی در دسترس باشد، باید با احتیاط عمل کرد و از هرگونه اقدام خودسرانه پرهیز نمود.
 ۵- در صورتی که در این مورد سند و مدرکی در دسترس باشد، باید با احتیاط عمل کرد و از هرگونه اقدام خودسرانه پرهیز نمود.
 ۶- در صورتی که در این مورد سند و مدرکی در دسترس باشد، باید با احتیاط عمل کرد و از هرگونه اقدام خودسرانه پرهیز نمود.
 ۷- در صورتی که در این مورد سند و مدرکی در دسترس باشد، باید با احتیاط عمل کرد و از هرگونه اقدام خودسرانه پرهیز نمود.
 ۸- در صورتی که در این مورد سند و مدرکی در دسترس باشد، باید با احتیاط عمل کرد و از هرگونه اقدام خودسرانه پرهیز نمود.
 ۹- در صورتی که در این مورد سند و مدرکی در دسترس باشد، باید با احتیاط عمل کرد و از هرگونه اقدام خودسرانه پرهیز نمود.
 ۱۰- در صورتی که در این مورد سند و مدرکی در دسترس باشد، باید با احتیاط عمل کرد و از هرگونه اقدام خودسرانه پرهیز نمود.

تھنایپ

[illegible]

وعلى جهة تضمن وعلى الخارج التزام ولا بد في
التزام عقلا و عرفا وتلزمهما المطابقة ولو تقدير
والعكس والموضوع ان قصد بجزء منه ^{اللا} على جزء
المعنى فمركبا ما تام خبر او انشاء واما ناقص فتقييد
او غيره والا فهو مفرح وهوان استقل فمع ^{اللا} تجبئة
على احد الا زمته الثلثة ^{كله} وبدونها اسم والا فاداة
وايضا ان اتحد معناه فمع تشخص وضع علم و
بدونها متواط ان تساوت افراده ومشكك ان تفاوت
بالولية او اولوية وان كثر فان وضع لكل واحد
فمشارك والا فان اشتهر في الثاني فمنقول فيجب
الى لناقل ^{الاف} الحقيقة ^{فصل} ومجاز ^{المفهوم} ان
اقتنع فرض صديق على كثيرين فجوزى والا فكل متعنت

[illegible][illegible]

قالوا يا فاطمة
الغنى كما نرى حالت قد انزلنا
من غنى غيب كاللأشعة
من غيب غيب

[illegible]

تقدیر است که کارها را به
درخت و گله شود و فرزندان
این حیثیت در فرزندان پیاپی
مانی که در تمام است برای
انسان و فخر و نیست برای
آن بگرزن و درم و نیز
فرزندان شود و درم و نیز
با اینها که درم و نیز
کو درم و نیز

۱۱

«وَقَوْمُ الزَّمَانِ»

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

١٠٠
 ١٠١
 ١٠٢
 ١٠٣
 ١٠٤
 ١٠٥
 ١٠٦
 ١٠٧
 ١٠٨
 ١٠٩
 ١١٠
 ١١١
 ١١٢
 ١١٣
 ١١٤
 ١١٥
 ١١٦
 ١١٧
 ١١٨
 ١١٩
 ١٢٠

وقد يصح ترك كيفية النسبة فوجهة ولا فمطلقة وما به
 البيان حجة فان كان الحكم في ضرورة النسبة مادام
 ذات الموضوع موجودا فضرورة مطلقة او مادام
 فمشرطة عامة او في وقت معين فوقية مطلقة او
 غير معين فمتشقة مطلقة او دائما مادام الذات
 دائمة مطلقة او مادام الوصف اعمرفية عامة او بطلتها
 فمطلقة عامة او بعدم ضرورة خلافا فممكنة عامة
 فهذا بساط وقد يقيد العامتان والقيود المطلقة
 بالادام الذي فيسمى لمشرطة الخاصة والعرفية
 الخاصة والوقعية والمنشقة وقد يقيد المطلقة العامة
 بالضرورة الذاتية فيسمى الوجودية بالضرورة وباللا
 وليهم الرجوزية الادامة وقد يقيد الممكنة العامة

<p> ١٢١ ١٢٢ ١٢٣ ١٢٤ ١٢٥ ١٢٦ ١٢٧ ١٢٨ ١٢٩ ١٣٠ </p>	<p> ١٣١ ١٣٢ ١٣٣ ١٣٤ ١٣٥ ١٣٦ ١٣٧ ١٣٨ ١٣٩ ١٤٠ </p>	<p> ١٤١ ١٤٢ ١٤٣ ١٤٤ ١٤٥ ١٤٦ ١٤٧ ١٤٨ ١٤٩ ١٥٠ </p>
---	---	---

١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠

١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠

برای مطالعه بیشتر

[illegible]

سواران مشغول از غنایه
 نزار یکی چاقی ال

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

السالبة الكبرى وكون المكملة مع الضرورية أو الكبرى عشر شرطية
النتيجة الكليةتان سالبة كلية والخاتمتان في الكم أيضا سالبة
جزئية بالخلف أو عكس الكبرى والصغرى ثم الترتيب ثم
النتيجة وفي الثالث إيجاب الصغرى وفعليتها بأمة كلية
أحد هما النتيجة الموجبتان مع الموجبة الكلية أو العكس
موجبة جزئية ومعه السالبة الكلية أو الكلية مع الجزئية
سالبة جزئية بالخلف أو عكس الصغرى أو الكبرى ثم
الترتيب ثم النتيجة وفي الرابع إيجابها مع كلية الصغرى
أو خلافا مع كلية أحد هما النتيجة الموجبة الكلية مع
الأربع والجزئية مع السالبة الكلية والسالبتان مع الموجبة
كلية وكلية بأمة الموجبة موجبة جزئية أن لم يكن
ذلك إلا فسالبة بالخلف أو بعكس الترتيب ثم النتيجة

[illegible][illegible]

٩٢
 في التمثيل بيان مشاركتي في علم الحكم ليتبع
 في العمدة في طريق الدورات الترديد فصل التماس ما
 بواطن يتألف من الحقيقة وأصولها والولايات المشاهدة
 والتجربيات الحسية والتميزات والفطريات ثم
 النكاح الأوسط مع عليته للنسبة في الدهن على الجاني
 الواضح فليكن الحائي وأما جدي يتألف من المشهورات و
 المسلمات أما خطاوي يتألف من المقولات والمظنات أما
 متعري يتألف من المخدرات وأما سفسط يتألف من الوهميات
 والمشبهاة فصل أجزاء العلوم فثلاثة الموضوعات وهي
 التي يبحث في العلم عن أعراضها الذاتية والمبادي هي حدود
 الموضوعات أجزاءها وأعراضها ومقدماتها أو ما خذت
 يبنى عليها أقاسم العلم والسائل وهي قسم أيا
 تطلب بالدوران في العلم وموضوعاتها موضوع العلم
 وأنواع منها وعض ذاتي لها ومركب محمولاتها أمور

في التمثيل بيان مشاركتي في علم الحكم ليتبع
 في العمدة في طريق الدورات الترديد فصل التماس ما
 بواطن يتألف من الحقيقة وأصولها والولايات المشاهدة
 والتجربيات الحسية والتميزات والفطريات ثم
 النكاح الأوسط مع عليته للنسبة في الدهن على الجاني
 الواضح فليكن الحائي وأما جدي يتألف من المشهورات و
 المسلمات أما خطاوي يتألف من المقولات والمظنات أما
 متعري يتألف من المخدرات وأما سفسط يتألف من الوهميات
 والمشبهاة فصل أجزاء العلوم فثلاثة الموضوعات وهي
 التي يبحث في العلم عن أعراضها الذاتية والمبادي هي حدود
 الموضوعات أجزاءها وأعراضها ومقدماتها أو ما خذت
 يبنى عليها أقاسم العلم والسائل وهي قسم أيا
 تطلب بالدوران في العلم وموضوعاتها موضوع العلم
 وأنواع منها وعض ذاتي لها ومركب محمولاتها أمور

في التمثيل بيان مشاركتي في علم الحكم ليتبع
 في العمدة في طريق الدورات الترديد فصل التماس ما
 بواطن يتألف من الحقيقة وأصولها والولايات المشاهدة
 والتجربيات الحسية والتميزات والفطريات ثم
 النكاح الأوسط مع عليته للنسبة في الدهن على الجاني
 الواضح فليكن الحائي وأما جدي يتألف من المشهورات و
 المسلمات أما خطاوي يتألف من المقولات والمظنات أما
 متعري يتألف من المخدرات وأما سفسط يتألف من الوهميات
 والمشبهاة فصل أجزاء العلوم فثلاثة الموضوعات وهي
 التي يبحث في العلم عن أعراضها الذاتية والمبادي هي حدود
 الموضوعات أجزاءها وأعراضها ومقدماتها أو ما خذت
 يبنى عليها أقاسم العلم والسائل وهي قسم أيا
 تطلب بالدوران في العلم وموضوعاتها موضوع العلم
 وأنواع منها وعض ذاتي لها ومركب محمولاتها أمور

البرهان ای الطریق الی الوقوف علی الحق والعلی به وهو بالمقاصد اشبه فقط

ب

م

ج

د

منطق منظوم

بسم الله الرحمن الرحیم

<p>ترا در نیم از وی نغمه خیرم از تنهای او که نغمتهای او در عالم هستی بود پیچ سگالم چون صفات پاک بنم طرح آسمان که سویی دستگاه روح اسباب سفرندیم پس از حمد و سپاس بار بار لغت می چنیم که ز جام حقیقت سیر گردانده مرشاک زندهم در سفارش اندان هنگام هم نشین به روز دلی استشفاع غر و قلب شکستین دود و برب دلی است نه زبانه کار بها بناید دست خلیص از تحسین افعالش بسکب دودانش هاشمیت ذره تابان بعصیت نام احمد مشهور در عالم کرم بر این ایست و صحبتش با دو هم آید کرین شبد ز غمدهم در فوطق همی بودید اگر چه پارتشید از زبان حل میخو درم چه یاد داشت آرم که از غمت میدارم بمسندهای تدریس آمده اجلاس میسازم</p>	<p>ستایم در سپاس این نیایش بر خدا نام بر انم تو سن خامد بسوی شکر خلاقم ز تاثیرات اسمایش بود نظم و نسق هر سو بازنگ در ستایه زشت حمد و شکر افکندم و هر دست مقبولی باین جمله سرانیدن در دوی می و هم غمندان سر دار دران بر خشتان شفاعت خشتل دور بار بر بند دل جان ربکی سازد کلاه جان حسن بمگامیکان دل کرده هر یک نشود ناسی بنشود دست از رستن پندلیهای اعمالش چو دست چرب گر بر سر کشان سید سرور که نامش با شکر محمد اندرین عالم که انیم خوشه چین باشد ز گدازه خوش پس از حمد و درود این بنده نابجری گوید ز دست حضرت توفیق باری شجر غایت چو اتصال خود گویم چه قدر علم الحکام که ابائی ز نادیده هنر خیرین جمیده</p>	<p>ستایم ز غمدهم در جوابی چون با غلام که در خشت بیابانیت من نغمه سرای و تمام عالم هستی ظلال نامهای او سپاسش که گم بخشد مراد سیرم افغانی فرد درم بکام خویش و ندان ستاین که باری بار بار بار بار می بسیم بر ستاینه خود اهدا کرد کامل سبک در و بدل شفاعت از دلان میلان استین کنه دل برابر یاد خلاص است عاصی دود و دلهای سویی او بعد باه و ناریما سوا می دست جستن بر دلیان سرور لود نام و دانهای انبیا در سبک خشتان برو مصلوات بیغایت با دانه نیکین که زیشان آگاه پیداهت نصرت نصرت چو این شکر و شکر این فن را می نماید بحال خود ز روی گدازم دوی کردیم تقلب در صوفی دهر شود زانکه گنایده</p>
---	---	---

بعیت

بر از جمل مرکب خورده برهنه خفت نازند
کسی بگزیند بر سر که او در خود بهر علم آید
که طبع سوی ایجاد عبارت آمده مایل
برای طالبان علم این ابیات می گویم
نوشتم بار اثتر گر چه شکم کرداد و وارم
نوشتم حاشیه بر شرح حمد الله و بر صد
یکی یک روز بر اخبار و هم آیت بگانی
ز تعلیمی یکی دهند سه تنجیمی آوردم
برین بی وضعتی و نامساعد طبع شد قاعد
درین دوچار خطه خاتم تحریر در میزان
بود این فن میزان بهر حفظ فکر در اومان
طریق مستقیم کسب نامعلوم با سازد
پس این هر دو اگر فیکجا حاصل شد بیخ
مؤخر شد ز ابواب تصور علم تحقیقی
پس کن پنج اصل از کلی الفاظ و کلماتی
پس این بحث لالت را بحکم سه صورت
اگر از روی وضعی باشد آنرا وضعی خوانند
چون از احوال بشری بی برده معلوم بخینند
چون شوی از پس دیوار لفظ و نریزنی اتی
طباق و هم تقصین قسم سوم التزامیه
طباق آنرا بنامند و اگر بر جزوی باشد
یعنی از هر حیوان ناطق در هر معنی
بخوانی التزامش عجب بیانی از نامینا
قسم مفرد و قسم مرکب قسمی یا برده

زنده از در مخد لالت کز ان باو بیایند
که بهر درس و قدر پس علوم مدرسه شاید
چو این حال حواریان از زبان خویش گفتیم
برین نظم قواعد بهر حفظ سهل می بودیم
شرح پنج ایسا غوی که آماز من سکین
بتحقیق دست بر شرح و قایه هم بر پایه را
و وقتی هم نوشتم در انصاری در و نشد بطبع
بنانی ثالث از تحریر شرعی منبسط ظفر
علاوه این همه شد التزام اخلاص من

شروع در مقصود کتاب

از علوطا ک خلوطا ک لیسات از شیطا
اگر علمت بود از ان بود همدین ریزان
و اگر افکاری زید بود کسی درین میزان
بکلیات خمسة این تصور هم منوط آمد
لذا بحث الفاظ و قیاسات آن خوانی
و لالت نسبتی باشد میان لفظ و معانی
جمع این میزان بیلی بحث آن مابند
و اگر از عقل انسانی نشد از عقلیه نامند
که گوینده بود آنجا بهر عقلیه خوانی
اگر باشد لالت بر تمام معنی وضعی
که زمین تو بمن فهم کل آن جز وی باشد
و اگر باشد موضوع له بر خارج لازم
اگر در معنیش داخل کنی انکار است اعمی
اگر خواهی ز کیش لفظ بخش معنی نوعی

سرنیز از سر خود هر زه ولی اثر از می خایند
نگاه تا مکنی حال زان طول لاطال
بر ات عاشقان بر شایع آگوشه می افتد
چو پیشش در زبان تازی آمد جمله اسفارم
و دیگر وزی کف فرس و بسوط فطر لکین
و در شرحی در نوشتم مختصره متن کیهانی
ربما الله تعالی هم بر سر و امش آمد بهر موضوع
خارج جمله بالجملة بود از شصت هم زانند
اگر از انکار افکار متاخر آمده در فن
که نظم فارسی باشد سلیس و اسهل و آسان
بمعلومات تصویری و بقصد تخیلی بر دوازده
سوی آن همه تقاسم ادراکی تصور در آن
بود و شرط سابق تصور علم تصدیقی
که قادر کسب معلومات از انجمه با سجا
اگر آنها را لحاظ دالت محض بکار بست
که از روی تخیل معنی میرسد از ان بیانش
و اگر از اقتضای طبع باشد طبعیه گویند
باقسام سه گانه حصص مفروضه آورامند
سه گونه می بود با حصص عقلی نوع و وضعیه
چون انسان سیدی بی مفهوم جمالی
تفصیل گوی آنرا تا چون یک مفهوم حیوان را
که بخش در بی موضوع نشد واجب لازم
پس از بحث دالت لفظ و ادال و استواری
چون املی سهم پس از آنکه استم سحوالی

در گستره بود نظری بقصد شایسته اجزایش
 بهر امری نیز چون فانی خلق را بود این راه
 پس این بود و دو قسم آمد یکی جزئی و یکی
 به انشائی جزئی کامل تشبیه است همی دارد
 چون انسان کان بود همچون زید و بنی
 چون از انبیاست افراد خارج شد و عرضی
 و اگر خارج نباشد از همان نامیه و از فانی
 یکی نوع و دو جنس هم فصل است این قسم
 بی پاسخ از سوال بهوست این فعلی چه باشد
 که رای مخصوص نشسته این طبعی تا بد
 پس اگر از جنس بی نامت و آن یکی بود صادق
 چه جزوی شرکت فانی میان شان نمی شاید
 بیاید در جواب اینی چون الذاتی
 بعد از اعداات کان چون طبعش بود قایلین
 بگویندش برای این جنس هم قریب است
 تمام مشترک در بعضی نه در دیگر استخار
 و اگر باشد معین فصل از انبیا بهوست
 بگو فصل بعید از جسم در انواع حیوانی
 پس از عرضی بود و متخصیص یک است بهیت نوعی
 که کلی عرضی محمول بر یک طبعی می یابد
 در آن عرضی بود همان بجهت از طبعی بهوست
 امور عامه به تمام اشیا و اذماکان
 چون کلی عرضی صادق آید بر طبعی چند
 یکی لازم حال الا فکاک از ذات بهوست

که معنی دارد و این است بخش جز و بیانی
 مگر تحقیق این گنیم تعلیقات یومیه
 چون اصلا شرکت طبعی نمی دارد بود جزئی
 اگر عرضش فانی که صادق جزوی کمتر
 بسوی نیمه لاشی و واجب این برش
 چون ضاحک اکثر این است از حیوان مع لاشی
 چون انسان چون حیوان است الی بهر جزئی
 تمام طبع هر فردش بنام نوعی می باشد
 سوال بهوست از کل حقیقت هر چه طور آید
 تمام طبع هر شخص بود با شرکت صرفه
 با بیات معدوده بطرز امور المانی
 و اگر باشد تمیز نه تمام مشترک ذاتی
 که باشد معتبر در شرح جوهره بود عرضی
 اگر آن جنس را بد در جواب جمله نو عرض
 چون حیوان بهر اسباب این انشائی مشترک
 چون جسم نامی از بهر حال و بل عرضی
 که جنس قریب است آن بود فصل فریفت
 پس این سگ گونه را در عرف اشیاء مکتوب
 نباشد جنس یا متخصیص بود با جوهر جنسی
 چون ضاحک خاصه انسان فانی خاصه حیوان
 مراد از عرضش که با جمله بهوست
 بخوانندش نام عرض عام از روی تمیز
 طبعی نوعی جنسی نیز بر آن بود چونند
 چون با لفظه مجازنده روز و لایزم انسان

بخوانی مفروض چون هر که الله علیه
 که در یک و در گذشته تحقیقات ضمیمه
 چون نام زید شخصی شش بر نسبت باشد
 بخوانش کلی و مخصوص را ندانند از جنس
 پس این کلی بود و مقسوم بر عرضی فانی
 که بودستان طبع زید و عمر و دوی
 پس این مفهوم فانی هم بهیچ نام ضمیمه
 پس آن کلی است کان متفق محمول نمی
 چون انسان کان تمام طبع زید و عمری باشد
 جواب کثرت محض همان را می بود جز
 چون حیوان چون انسان الفرس الفیل می آید
 پس آن فانی است و منطق فصل بهیچ نامی
 چون این در جواب با حکامی حیوانی
 بیاید آن تمام مشترک در جمله و عشا
 و اگر باشد جواب برخی آن جنس بعید
 بخوانش در جواب ماهی نور دل فانی
 چرا از انبیا در جنس بعید افتاد و چون نامی
 سوای این سگ گونه جمله عرضیات ممکنند
 بمنطق خاصه گویند و بخودش بدین نام
 چون با صر خاصه حیوان کاتب خاصه انسان
 چون صرخ و زرد و ماشی البرک است و انسان
 کتم تعریف و بخودش برای نیک تعینش
 پس این هر دو مقسوم بر دو قسم است
 چون حیوانی چنان بهر جزو بهوست با امکان

<p>دوم عرض غرق کافی نیست توان سن که نوع و عرض فصل و عرض علم خاصه باشد که از انشعاب هر یک بگذر و محال تجلی دوم در حکم آن مرکب میبود از عرض لازم همچو تمام آمدن آن ضووح ذات می باشد که از جنس غنی و فصل از سبب استند بنوع و حرکت از خصوصش روشن بماند بنامش در تمام رسم تمام آنرا که شایک برسم ناقص از نقصان تمام این منزه اند از عرضیات محضه بر تمام ناقص نمی آید مرکب در نوع و راست خطا اگر گواهی می نامد بقصد نقیض اگر بریزد و از آن قضیه گاه تجلی است که در هیچ وجه شک برین تقدیر علمیه بود از روی حمل نمی نباشد که چنین حکم آن بود شرطیه مقدم آنکه بر وی کرده آید حکم شرطیه پس این شرطیه بر دو گونه آید اولی چو در خواهی از دم انقضی شود چو خالده یا بود و بود یا بعد و بود بصدق کذب می باشد منافات دوم کان در زمانی نفع هیچ مست چو این تاوان بود یا بیا بعد و بود قضیه که بود و بود و بعد و بود اگر احوال آن باشد نام حکم خوانند</p>	<p>مگر این گونه لازم را بگویم لازم صنفی چو بر سبب که کلیات غرضیه گواهند بیان معرفت مرکب از خصوصیات تیات محض می باشد در از جنس غنی نسل محضی است فراهم کرده در وی ز طبعش جمله از اجزا چو جسم باطنی آید در حصول طبع انسانی چو با حیوان حاکمات انسانی معرفت چو از جنس بعید و خاصه باشد بنامند چو جسم باشی آری بهر علم صورت حیوان تصدیق تعریف قضیه اقسام آن چو گویند در نحو قضیه نام در سبب بکل شتاق و مواعظاتی و ترکیبی ثبوتی چو بر شئی بود یا نفی آن از وی با مر سبب بهر خود نداری هیچ شک ملا بود موضوع کان حکم است بر وی حکم علمیه بود محکوم به محمول در اخبار حمله اگر محکی است بر تقدیر ثبوتی نسبت دیگر و اگر حکم تناقضی شد بخوانش انفصالیه پس این سه گونه آید از یکی باشد حقیقه با مثال اگر هم بجهان از خود تو استی سوم کان در مقدم تالیث منع مخلوط از مویه بر میدان شد نقیض اتفاقیه پس را باشد بیان که است محمول آن</p>	<p>چو از سبب ترکیب مزاج خاص در حقی چو چنین چنین چنین چنین چنین معرفت قول شایع آن بود معلوم تصوری پس آن دو قسم میباشد یکی باشد بنام حد بجسم خاصه یا محض عرض خاصه چو در تحدید انسان آوری حیوان طبع را از نقصانش بحد ناقص آن را نام می باید چو از جنس سبب و خاصه لازم مؤلفه بحد تمام در بنش ربی قید احراز چو جسم ضاحک آید بهر علم رسمی انسان چو در تعریف انسان باشی ذی ضحک یشاید خصوص قائل و طرفین از روی نظر رفیق بود مطلق و ایقانی و جعلی و تقدیری قضیه جمله شد که چنانچه نیست تصدیقی چو خالدهی سبب و یا عمر آمدن ایمان را ببینی رایع کان حکم برای تو باشد آن بود محکوم به تالی در اخبارات شرطیه چو تقدیری بود حکمش در ایش انفصالیه بخواندش حکم وصل نام انفصالیه چو چنین من بود اعلی برین را یا خارج مثال آن همان باشد که در بیانات انشی چو این شایسته از انسانی از جنس انشعاب بوجدان علاقه با نقیض انفصالیه بخصوصه نباشد و اگر افتاد گفتیش</p>
---	---	--

پس آن مخصوص اخصار کل کلیه میاید
 تنافض آن در بین تنفکات و قضیه
 اولی در غرض دیگری اراستی شاید
 اگر هر دو بود محکوم شرطها خلاف کم
 نقیض موجب جزئی باشد سالبه کلی
 چه عکس مستوی است کنی تبیل طرفینش
 بعکس هر دو قسم موجب جزئی می آید
 چه کاذب مشروط چون گوئی انسان است جز
 برای سالبه جزئی کلی نیست در میزان
 قیاس آن مستقیم از خبر و حمل آید
 نباشد مثل هر چه در مطلب نقیض آن
 که باشد اندر شمعین تجمیع با نقیض آن
 که موضوع تجمیع باشد و محمول آن کبر
 کج و وسط آن امر کبری بود نامی
 که در تجمیع افکار است این اشکال میبونه
 مثالش قهر و در شرط انجاش بود آنرا
 چه ضابطه بود انسان هر انسان به حیوان
 چه بعضی ضابطه است انسانی نشدند
 چه محمول است در معنی هم محمول در کبری
 هم آنرا از ضرب شایده آید چه آید
 بعضی از جمیع حیوان چه شش نشد حیوان
 بیانی شکل ثالث چون بینی حد وسط را
 دو هم کلیت صغری و کلیت کبری
 که هر انسان بود حیوان هر انسان بود

بیان تنافض

در اینجا سلب صدق کذب آمد بدین
 بود و شرط درونی حدت نسبت آن
 چه هر انسان بود اگر نه برخی آن بود اگر
 چه هر انسان بود اگر نه بعضی آن بود اگر

بیان عکس مستوی

چه برخی از خزان نصیبت بعضی رخ خراب
 بعکس سالبه کلیه مثلش دان کیفیت کم

بیان قیاس

که چون باور کنی آنرا از انما جمله زاید
 چه هر کتاب بود انسان هر انسان بود حیوان
 چه گزینی نیمه لکن اکنون خاستی اینجا
 پس فی را که صغری در وی دنیا مش صغری
 که از نقیض و عقلت مطلب خود ترا نامی
 بیانی شکل اول اسهل لانتراج و هم اعلی
 یکی ایجاب صغری دیگری کلیت کبری
 چه ضابطه است انسان انسانی نشدند
 تملیج بعد حذف وسط آید ظاهر ای کامل
 برایش هم دو شرط امر یکی کلیت کبری
 که انباشت بعضی همان جای ضرب است
 چه سیم آنش شد حیوان هر ضابطه بود حیوان
 که موضوع است در صغری هم موضوع کبری
 ضرر و تجمیع در وی شش آن مدعیان دو
 چو بیانی مثلث آن بر نیاری میشود این حق

بقصر حکم بعضش بنام جزئی آید
 کنی است گردانی در وقت دیگری آید
 که گفتیم فتم این تخیل ما را و مثالش گو
 نقیض موجب کلیه باشد سالبه جزئی
 نه چیزی تران بود اصغر بود بعضی آن صغری
 بشرط وقتی که صدق کنی آن جزیش
 چه هر انسان بود حیوان هر انسان بود انسان
 چه هیچ انسان کم نیست سلب آنرا دوم
 چه گوئی اگر گویم نیست بری از شاه انسان
 پس آن دو قسم شد اول نام اقترانی آن
 با شغنی آید تسمیه قسم دوم ای همان
 بقسم اقترانی سه حدود آید یکی اصغر
 دوم در میان بود صغری اگر نام مش کبری
 بدرج حد وسط چار اشکال این گونه
 چه محمول است صغری هم موضوع است کبری
 باشد از ضرب شایده آید تجمیع چهار ایجاب
 چه بعضی ضابطه است انسان هر انسان بود حیوان
 بیانی شکل ثانی بینی ایجاب حد وسط را
 دو هم خلاف هر دو در ایجاب سلب اصلا
 چه هر ضابطه است انسان هیچ ایسی نشد انسان
 چه بعضی از خزان نصیبت بعضی رخ خراب
 دو شرط آنرا بود قطعاً یکی ایجاب صغری
 از انجمه برای صغری از ضرب مثالی گو
 بیانی شکل سابع چون بیانی حد وسط

که خود مست و معنی و مقبول است و کبری
 اگر خواهی که شانی را سواد دل بگردانے
 بر این عکس معنی ساخته هم عکس کبری کن
 با شتانی آمد و خبر از آن جلد شرطیه
 اگر شرطیه باشد اقصایه لزومیت
 که عین تالیش آید بهت و ترتیب آن
 چه تلزام انسان به حرمان نیک صورت است
 چه گوئی لیکن آن حیوان باشد پیش انسان
 پس را باشد از اقسام و زانو اعشش حقیقه
 پس طاعت لیکن نه طاعت آن چیز حقیقت
 چنان است پس آید لیکن است پیش پیدا
 چنان است نیز از آن باشد لیکن این زردست
 قیاس از روی بیانی پر بر خ اقسام می آید
 ازین جمله و بر آن باشد و عمده و ارشد
 و اگر جمله و خوش نیست آن خلیل الهی
 نباشد محفل لظرف ثانی از صورت است
 که از روی فساد فکر و تدبیرت مسبب شد
 اگر زائل و تشکیک مشکک هم نمی باشد
 بطور حصر استقرایین شش گونه می آید
 و هم باشد چنانچه در آن شده و صلا لایقان
 پنج محمود و با تفرغ صفا خوب محمود است
 چه گوئی که یقین و تاب و خوش از انجا باهر
 که سازش و مریمان آن محال است از پیچ
 ششم از راه غریبات مشهور است و درین

چو هر انسان و حیوان به هر ملحق بود انسان
 بسازی عکس کبری تازی در وی با سائے
 دیگر طور کن ترتیب را معکوس و بعد آن

بیان انتاج استثنائی

چو هر انسان بود این شی بودی بر یک شکیلی
 چو استثنائی در وی نقیض تاملے آن را
 همین و در صورت طاعتش آمد و رفت میزان
 کن استثنائی هر یک بر ذوال آن نقیض را
 اگر چه هست یا طاقت سلب هر دو صورت است
 نباشد پس لیکن پس شد پس نیست از اسپان

منعاعت محبس

مرکب از تقینات و قطعیات می باشد
 چه هر دو خاش باشد و سادی فم آن نمک
 پس آن تقلید و تحقیق و هم هر یک هست
 و اگر باشد مطابق لیکن از دست توان رفت
 شایخ از تقین بر وی زبان منطق از آن باشد
 از آن جمله بر وی آوئی که محض تخیلیش
 چو آتش منور و گشتی و گرمی خشکیش عظام
 چهارم حدسیات آید چو حدس صاحب سلیقه
 که از افکار گوناگون بر وزد و با طاهر
 بهودار یا شای بود و اسکنده سلطان
 که وسط پنج آنها باشد غائب از دمان

توسط و بهم ضرورتش را و را اسفا بطول دان
 بهر گز وانی بهوم رسوی اول عکس سنونی
 لیکن عکس تخیل عکس را اصل تخیل دان
 نخست آید پس شتانی طرفی زان حکمی
 کن استثنایه است م را بعین آن حکمی
 اگر آن نیز انسان است پس را بهیچ حیوان
 نقیض از قدم و نتیجه شود و ابعث
 و اگر شرطیه باشد انفعالیه عن او
 چو این صفت یا طاقت لیکن نیست صفت
 انتعاج استثنایه بسازی بین هر یک را
 و اگر منع اظهار آید کن استثنایه نقیض آن
 پس این را نیز باشد تعین باید باقی دست
 پس آن را بهیچ و شرط و شنب هم غلط آید
 چو نسبت و نیز هر چه باشد و هم پنداری
 چو بی نسبتش را هیچ بنام ظن نسبت خوان
 نباشد که بطریق واقع آن حمل مرکب شد
 بنام خاص تقلید آن عقیده توان گفتن
 بهر بیات از قدم تقین شش گونه می آید
 تقین شش آید و در قطع فم او است تکلیف شر
 سوم باشد چه سبب نام فکر از مشهور است
 که از راه مبادی شد طالب و فخر طلبا هر
 بهو و چه جسم تقنای می توان ترا از گرد و جسم
 چو رستم از ملان بوده و نا و شاه و ایلان
 چو گوئی یا بهیچ است از راه تقسیم و در و

چاین جمله لفظ آورده این مضمون بخاطر او
مسلم نگه بود که ناشی از افزوده مشهوره
بود و شران قیاسی متعلق از قیاسی باطل
چو گوئی شمشاد و برگس گرفته قیاسی اند
بود اعتدال و معمول از تو بهای حسیه
گوید عقل ربانی که این دانسته امکان
چو قصیر بر نفس را گوئی است و دو وصال
خطبات متعلق باشد مضمونات مقبوله
پس این کبری است غنی از غنی غنی غنی
مگر عمده ترین باقیه زین جمله برهان است
محمد ناظم این چند اشعار آمده داعی
سحر کن ز عیب نقص ثانی روحانی
بایمان دار تا طبل جیل عمر و انقاسم
بعلم ستره بامانی کینه را ز پنهانی
شریعت ده طریقت بخش در تیر و لی خسته
علی الله زرقینی صلا حاوره شکر آمد پس
خصوصاً حضرت زهرا بول فاطمه خذرا
سر و سر در صدیقان ولی فلاح خیر
از فضیلت جاری تا قیام ز خلقت آدم
که در دوس رسالت هم عبارت از آن گویند
دل جان را بخت نختن از خویش می نامم
که بعد از انبیا باشد جان فضل نالوس جان
سپس آن حضرت عثمانی فی النورین بر لیلان

چهل
چو گوئی حرمت متعه ز حیدر آمد ای شری
شعر
معالطه
ای باشد شمیم و گاهای شمیم بدلیه
چو گوئی هر چه بود دست وقت و خیزی ارد
خطابت
که از طرف زرگان است آن اخبار منتقله
مواعظ و انچه واعظی کند اندر ز مردم را
خاتم
قبول حق شناس خواسته شد در عاساسی
دل مسکین مصطفی کنن در ارم غنی کن
باند حب آل احمدی در حلقه همدم
دل رخشان بگردانی قیوش کن گردانی
بیاب تو نشسته در امید پای بشکسته
طفیل احمد سل طفیل آل اطهارش
جگر خور رسول الله سر نشوون خسته
ز خاک پای و سرمه کشدن آن اولیاست
منور شد با نور ولایت از درش عالم
یکی حضرت حسن فرزند که نور چشم او
بر اعدا خاک خصل انداخته ختم سخن نامم
سپس آن حضرت فاروق اعظم عار کمال
که از معشیت است بل ایمان آمده و قران
که از فضل تقضای آمد و ضرب الفضل پیدا

چهل باشد قیاسی چهره از اخبار مذکوره
چو بهتر معدلت آمد قسم پند آمد گمراهی
که باشد نقص یا بنسب هر عادل و قاسط
شراب از قسم شری بنی نهایت طاقتی دارد
چو گوئی بر سر عرش سبط هست میدانی
عقل فلسفی پیوده لاف و مزه را نه کار دارد
ترا هر که بود و اندازین گفتار نوجا هبل
چو آن شخص است میگردد و بشپش کنی در
از قسام خطبات میبود آن گل نیچتها
که بروی از نوشت نظم این بیات باید
تبر کن خدا را از ذنوب و حرم مجرمانی
درون من مرکزی ساز و بیر و فرم مرکزی کن
بنور قرب ربانی بضوی فیض سبحانی
بجی صاحب دل دل بخت شاه جلالی
أحب الصالحین گویان در گردنه بکس
طفیل صبح بخوارش طفیل دلدار ارش
سپس آن حیدر سعد علی مرتضی شری
که غوث قطب قطب عالم افتد شش راه
سپس آن دو گل شکفته نوباد و احمد
دوم حضرت شهید کربلا کان ذکر او شود
خصوصاً از صحابه حضرت سر در صدیق
که عدلش مده بر حلقه اربابین شامل
سپس آن نائب چارم علی مرتضی قضی

صلوات و تحیات بر آن در آن صفت شکر و ثناء که در آن سال از آن بزرگواران آمده است

مختصر المیزان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حامدا لله تعالى مهليا ومسلما على حبيبه محمد وآله وصحبه اجمعين
ويجهد في هذا المختصر في لميزان لا يبدئ منه لطالب العلم لا الايقان ومن
لم ينتفع من القليل لم يستشفت للعليل العلم اما تصور او تصديق
وكل واحد منهما ما يبدى وي نظرى والدلالة كون الشيء بحالة يلزم
من العلم به العلم بشئ اخر وهو ما غير لفظية او لفظية ^{عليه} وهي ان كانت
بحسب جعل الجاعل فوضعية وان كانت بحسب اقتضاء الطبع فطبعية
والا فمقتضية والوضعية ان كانت على تمام معنى الموضوع له فمطابقة
ان كانت على جزئية فضمن وعلى لازمية الذهني فالتزام والدال
بالمطابقة ان يراد بجزء منه دالة على جزء معناه فمركب الا فمفرد
وهو ان امتنع اسناده فحرف وبإدابة والا فان دل على زمان من
الازمنة الثلاثة فكلمة وفعل والا فاسم وهو ان التحد للفظ والمعنى
وتصوره بمنع الشركة فلعلم وجزئى والا فكلى والكلان استوت افرادة
الذهنية والخارجية فتواطوا لا فشكل وان تكثر المبانيئة وان التحد
اللفظ وتكثر المعنى فان وضع للكل على السوية فمشترك وان لم يوضع له
على السوية بل وضع لمعنى واحد فمتملى الى غيره فان اشتهر استعماله

[illegible]

من **آ** الضرب الثاني للصغرى سالبة كلية والكبرى موجبة كلية نحو
 لا شئ من **ج** ب وكل **آ** فلا شئ من **ج** **آ** الضرب الثالث للصغرى موجبة
 جزئية والكبرى سالبة كلية كقولنا بعض **ج** ب ولا شئ من **آ** ب فبعض
ج ليس **آ** الضرب الرابع للصغرى سالبة جزئية والكبرى موجبة كلية
 نحو بعض **ج** ليس ب وكل **آ** فبعض **ج** ليس **آ** الشكل الثالث شرطه
 ايجاب الصغرى كلية لسالمقدمتين **الضرب الاول** للصغرى موجبة
 كلية والكبرى موجبة كلية نحو كل **ج** ب وكل **ج** **آ** فبعض **ب** **آ** الضرب
 الثاني للصغرى موجبة كلية والكبرى سالبة كلية نحو كل **ج** ب ولا شئ من
ج **آ** فبعض **ب** ليس **آ** الضرب الثالث للصغرى موجبة كلية والكبرى
 موجبة جزئية نحو كل **ج** ب وبعض **ج** **آ** فبعض **ب** **آ** الضرب الرابع
 للصغرى موجبة جزئية والكبرى موجبة كلية كقولنا بعض **ج** ب
 وكل **ج** **آ** فبعض **ب** **آ** الضرب الخامس للصغرى موجبة جزئية والكبرى
 سالبة كلية نحو بعض **ج** ب ولا شئ من **ج** **آ** فبعض **ب** ليس **آ** الضرب
 السادس للصغرى موجبة كلية والكبرى سالبة جزئية كقولنا كل **ج**
ب وبعض **ج** ليس **آ** فبعض **ب** ليس **آ** الشكل الرابع شرطه عدم
 اجتماع الكليتين فبلا اذا كانت الصغرى موجبة جزئية فالابد حينئذ
 ان يكون الكبرى سالبة كلية **الضرب الاول** للصغرى موجبة كلية
 والكبرى موجبة كلية نحو كل **ب** **ج** وكل **آ** فبعض **ج** **آ** الضرب

بودی " کجا خضوع نشینان کو زبان بزموت و قند از لعل من بودی است وقت زلف ای گلزارم فانی در جنت بوستان زمان

منقولة من نسخة
 بخط المصنف
 في سنة ١١٩٠
 في شهر ربيع الثاني
 في يوم الاثنين
 في سنة ١١٩٠
 في شهر ربيع الثاني
 في يوم الاثنين

المنقولة الحقيقية هي التي يحكم فيها بالتنافي بين
 القضيتين في اصدق الكذب ^{في} نفع الجمع هي التي يحكم
 فيها بالتنافي بين الجزئين في اصدق ^{في} نفع الخلو هي
 التي يحكم فيها بالتنافي بين الجزئين في الكذب القضية
 البسيطة هي التي لا يشتمل على حكمين بالايجاب السلب
 القضية المركبة هي التي اشتملت على حكمين مختلفين ايجابا
 وسلبا ^{في} الزمنية هي التي يحكم فيها بصدق التالى على
 تقدير صدق ^{في} المقدم لعلاقة بينها ^{في} التوجب لك الاتفاقية
 هي التي يحكم فيها بصدق التالى على تقدير صدق ^{في} المقدم
 لا بعلاقة موجبة لذلك بل بمجرد الاتفاق الخلف
 هو ضم نقيض العكس مع الاصل لينتج محالا الافتراض
 هو فرض ان الموضوع شيئا معينا وحمل صفة
 الموضوع والمحمول عليها الحصول مفهوم العكس طريق
 العكس هو ان يعكس لتحصل ما ينفي في الاصل

منقولة من نسخة
 بخط المصنف
 في سنة ١١٩٠
 في شهر ربيع الثاني
 في يوم الاثنين
 في سنة ١١٩٠
 في شهر ربيع الثاني
 في يوم الاثنين

تعريف الاشياء

منقولة من نسخة
 بخط المصنف
 في سنة ١١٩٠
 في شهر ربيع الثاني
 في يوم الاثنين
 في سنة ١١٩٠
 في شهر ربيع الثاني
 في يوم الاثنين

منقولة من نسخة
 بخط المصنف
 في سنة ١١٩٠
 في شهر ربيع الثاني
 في يوم الاثنين
 في سنة ١١٩٠
 في شهر ربيع الثاني
 في يوم الاثنين

[illegible]

المقبولات هي القضايا التي يؤخذ من يعتقدها
 اما من امر سماوي ومزيد عقل وذهن الوهميات
 هي القضايا التي يحكم بها الوهم في مور غير محسوسة
 المظنونيات هي القضايا التي يحكم بها بالتبع
 الظن المخيلات هي القضايا التي اذا وسدت
 على النفس ثرت فيها اثر عجيبا من قبض وبسط
 المغالطة هي القضايا التي شبهت بالحق او بالمقدما
 المشهورة او مقدمات وهمية كاذبة المبادئ هي
 حدود الموضوعات واجزاؤها واعراضها المسائل
 هي القضايا التي تطلب نسبة محمولاتها الى

موضوعاتها في ذلك العلم

الرسالة تعريف الاشياء

الاشياء هي التي لها وجود مستقل
 كالماء والارض والسموات
 والانس والحيوانات والنباتات
 والاشجار والجمادات
 والاشياء هي التي لها وجود
 مشترك بين عدة افراد
 كالماء والارض والسموات
 والانس والحيوانات والنباتات
 والاشجار والجمادات

بسم الله الرحمن الرحيم
 في تعريف الاشياء
 الاشياء هي التي لها وجود مستقل
 كالماء والارض والسموات
 والانس والحيوانات والنباتات
 والاشجار والجمادات
 الاشياء هي التي لها وجود
 مشترك بين عدة افراد
 كالماء والارض والسموات
 والانس والحيوانات والنباتات
 والاشجار والجمادات

تعريف الاشياء

اصغر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اعلم ان كل ما يحصل في الذهن ان كان مجردا عن الحكم يسمونه تصورا كالإنسان مثلا وان كان مع الحكم يسمونه تصديقا والحكم نسبة امر على وجه الابقاع ويسمونه ايجابا نحو الانسان كاتبا وعلى وجه الانتزاع ويسمونه سلبا نحو الانسان ليس بكاتب وكل من التصور والتصديقان حصل بلا فكر يسمونه ضروريا وبدنيا كالتصور الحاررة والتصديق بان النار حارة وان حصل بالفكر يسمونه نظريا وكسبيا كالتصور الروح و التصديق بان العالم حادث والفكران يتصرف في المعلومات بترتيبا لبعض مع البعض على وجه يوصل الى علم المجهول كل ما ينظر فيه ويؤدي الى تصور الاخر يسمونه معروفا وكما شارحا كما تعلم معنى الحيوان الذي هو جوهر جسم نام حساس متحرك ومعنى ناطق هو مدرك العقولات متفردا فجميعها ونقول حيوان ناطق فيحصل تصور الانسان كل ما ينظر فيه يؤدي الى التصديق يسمونه دليلا وحجة كما نقول لعالم متغير وكل متغير حادث فيحصل لعالم حادث **فصل في مباحث المعرفة** كل ما يتصور ان منعه عن الشراكة بين كثيرين يسمونه جزئيا حقيقيا كذات زيد وان لم يمنع يسمونه كليا المفهوم الانسان يسمونه هؤلاء الكثيرين افراد او جزئيات اضافية له كزيد عمرو وبكر وغيره واذا استتبت الكلي الى افراد فاما ان يكون عين حقيقة الافراد ويسمونه نوعا كالانسان او يكون جزء حقيقة الافراد نكاحا للمشاركين حقيقة هذه الافراد بين الماهية الاخرى كالحيوان فانه تمام المشتركين

الإنسان والحيوانات الأخرى يسمونه جنساً وإن لم يكن كذلك يسمونه فصلاً سواء لم يفتح
 كالتأطيق وسمونه فصلاً قريباً أو يكون مشتركاً ولكن لا يكون تأطيقاً المشترك كالحساس وسمونه
 فصلاً بعيداً أو يكون خارجاً عن حقيقة الأفراد فإن اختلفت بماهية واحدة يسمونه خاصة
 كالضاحك وإن لم يختص يسمونه عرضاً عاماً كالمأشئ الجنس إن كان تأطيقاً المشترك بالنسبة
 إلى جميع المشاركين يسمونه جنساً قريباً كالحیوان وإن كان تأطيقاً المشترك بالنسبة إلى
 بعض المشاركين فقط يسمونه جنساً بعيداً كالجوهر فإنه مشترك بين الإنسان و
 الحيوانات والنباتات والجمادات والمجردات وليس تأطيقاً المشترك إلا بالنسبة إلى
 المجردات ومما يتبع البعد تختلف وإذا جمعت الجنس القريب مع الفصل القريب يسمونه
 حللاً تاماً كالحیوان التأطيق للإنسان وإن جمعت الجنس البعيد مع الفصل القريب يسمونه
 حللاً ناقصاً كالجسم التأطيق للإنسان وإذا جمعت الجنس القريب مع الخاصة يسمونه
 رسماً تاماً كالحیوان الضاحك للإنسان إذا جمعت الجنس البعيد مع الخاصة يسمونه
 رسماً ناقصاً كالجسم الضاحك للإنسان وكذلك إن جمعت العرض العام مع الخاصة
 يسمونه رسماً ناقصاً كالموجود الضاحك للإنسان **اعلم أنهم** يستعملون الجنس
 والفصل والحد كثيراً في الحقائق الموجودة في الخارج ويستعملونها في المفردات الاعتبارية
 أيضاً كاصطلاحات النحاة مثل الكلمة والاسم والفعل والحرف والمعرّب والمبني و
 عند أهل العربية يكون الحد بمعنى المعروف ويحتل الأقسام الأربعة فيه فصل
 في مباحث الدليل يسمون ما به التصديق قضية والقضية على ثلاثة

اقسام احدها محلية وهي تتركب من مفردين مثل الانسان كاتب فيؤمنونها موجبة
والانسان ليس بكاتب فيؤمنونها سالبة فيؤمنونها سالبة ويؤمنون الحكومة عليه في السلبية موضوعا
والمحكوم به محمولا الثاني شرعية متصلة وهي تتركب من قضيتين حكم بينهما
بالانفصال نحو كلما كانت الشمس طالعة كان النهار موجودا ويؤمنونها موجبة
او حكم يسلب بالانفصال نحو ليس بالمتة اذا كانت الشمس طالعة كان الليل موجودا
ويؤمنونها سالبة الثالث شرعية منفصلة وهي تتركب من قضيتين حكم بينهما
بالانفصال ويسلب الانفصال والمنفصلة على ثلاثة اقسام الاول التي
حكم فيها بالانفصال في الصديق والكذب كليهما نحو هذا العدد امارو
واما فرد ويؤمنونها موجبة حقيقية او حكم يسلب نحو ليس بالمتة هذا العدد
اما زوج واما منقسم فيساويين ويؤمنونها السالبة الحقيقية الثاني مانعة
الجمعة التي حكم فيها بالانفصال في الصديق فقط ويسلب نحو هذا الشئ بالاشجر
واما محجور وليس بالمتة هذا الشئ اما بالاشجر اما لا محجور الثالث مانعة التناول التي حكم
فيها بالانفصال في الكذب فقط ويسلب نحو هذا الشئ اما لا محجور اما لا اشجر ليس
المتة هذا الشئ اما محجور واما لا محجور اما لا اشجر اما لا محجور اما لا اشجر
قياسا اقترانيا وفيه تعقلا ربعة اشكال وبيان هذا المعنى ان نسبة المحمول الى
الموضوع في القضية المحلية اذا كانت مجهولة يحتاج الى متوسط تكون نسبتها الى كل
من الموضوع والمحمول للقضية المطلوبة لتعلم بواسطة ما بين النسبتين نسبة المحمول

الى الموضوع التى هى مطلوبة مثلاً نسبة ج الذى هو محمول الى ب الذى هو موضوع
 اذا كانت محمولة يكون متوسطاً فهنا ثلاثة اشياء اول موضوع القضية
 المطلوبة الثانى محمول القضية المطلوبة الثالث المتوسط فان كان المتوسط
 محمولاً لموضوع المطلوب يسمونه شكلاً اولاً نحو كل ب آ وكل آ ج فكل ب ج وان كان
 عكس يسمونه شكلاً رابعاً وهو يعيد عن الطبع نحو كل آ ب وكل ج آ فبعض ب
 ج وان كان المتوسط محمولاً لكليهما يسمونه شكلاً ثانياً نحو كل ب آ ولا شئ
 من ج آ فلا شئ من ب ج وان كان موضوعاً لكليهما يسمونه شكلاً ثالثاً نحو كل
 آ ب وكل آ ج فبعض ب ج والدليل ان تركيب من المتصلة والمنفصلة يسمونه
 قياساً استثنائياً مثلاً المتصلة كلما كان هذا الشئ انساناً كان حيواناً
 لكنه انسان فهو حيوان لكنه ليس بحيوان فليس بانسان مثلاً المنفصلة
 هذا العدد اما زوج واما فرد لكنه زوج فليس بفرد لكنه فرد فليس بزوج
 لكنه ليس بزوج فهو فرد لكنه ليس بفرد فهو زوج

تمام شد كتاب الكبر در معانى واصغري بالالفاظ
 تصنيف جناب مولانا مولوى ابوالمكرم محمد اكرم
 انعم الله بنعمائه الا تم لكهنوى فرنگى على

الجوهرة المضية شرح الله البهية للشيخ عبد الحق الدهلوي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أحمد لله عز وجل والصلوة على خير خلقه من نطق بما قل ودل لي بنطق قتل
على المعاني لكثرة دل لأن الأطناب على الطالك غاية الأيجار نخل فبهم المطالب
وهذا هو معنى لفصاحة والتوسط في الأموكلها خير وترك التصريح باسمه صلى الله
عليه وسلم تعظيما لدلالة اللفظ على ما أي معنى وضع ذلك اللفظ بأثره تسمى
مطابقة ما خوذة من قولهم طابق النعل بالنعل ذاتا توافقا واناسيت بهما لأن
اللفظ يدل على تمام المعنى لموضوع له فكأنهما توافقا ودلالة اللفظ على أي معنى
لا ينفك أي لا ينفصل في ذلك المعنى عنه أي من ذلك اللفظ تعقلا دخالا في ما وضع
له حال عن فاعل ينفك نافية بالتعقل ليشمل الالتزام فان الملازمة الخارجية
ليست بشرط فيه وعدم الانفكاك هو الملازمة تضمن لأن اللفظ يدل على ما يتضمن
المعنى لموضوع لهذا اللفظ أو خارجا منه أي ما وضع بأثره التزام كدلالة الإنسان
على الحيوان الناطق واحد هما فقط أو على صفة العلم والكثابة واللفظ الدال
قصد بجزء الدلالة على جزء معناه فمركب كراعي الحجارة والآي وإن لم يكن
كذلك فمفرد كالإنسان فاما أن يكون اللفظ المفرد كثيرا والمعنى واحدا
كليت واسد وغضنفر ضرغام وبالعكس أي اللفظ المفرد واحدا والمعنى
كثيرا أو كلاهما كثيرا ومثاله كثير أو كلاهما واحدا كالإنسان وأفرادة فاذول

ترادف الثاني وضع لكل بعينه على السوية فاشترك ويسمى ذلك اللفظ مشتركا
 كالعينين أو لا عليها أي على السوية فقل كالصلوة فإنه وضع أو لا على شيء اشتبه
 فإن كان المخصوصة أعنى نماز وينسب إلى الناقل أي أن كان شارعا فشرعى
 وإن كان عرفا فنقبول عرفا وغير ذلك ويشترط المناسبة فيه وما نعتل
 بلا مناسبة يسمى مرتبطا كالأعلاء أو لو اختلف على قوله لكل أي وضع معنى
 واحد ثم استعمل في المعنى الآخر فحقيقة في الأول وعجاز في الثاني كالأسد للحيوان
 المفترس والرجل الشجاع والثالث أي ما كان للفظ والمعنى كلاهما كثيرا
 تباين بالمعنى اللغوي لا ما يصطح في النسب والرابع أي ما كان كلاهما واحدا
 أن كان المعنى شخصا معينا منع تصور مفهومه عن وقوع الشركة فيه فخرج
 منسوب إلى الجزء وهو الكل كزيد الأي أن لم يكن المعنى شخصا بل كقيمة وقوع
 الشركة فيه إذ التصورية فكل منسوب إلى الكل وهو المخرج من متواط اسم فاعل من
 التواط وهو موزن اللام بمعنى التوافق أن تساوت الأفراد فيه كالإنسان
 فإنه يصدق على زيد عمر وبكر على السوية بالتفاوت ومشكك من
 تشكيك هو على نوع بالأولية والأولوية وغير ذلك أن لم تساوت كألوجود
 فإنه في الواجب تعالى أقدم وأتم منه في الممكن وأيضا هذا التقسيم ثلث
 اللفظ المفرد أن لم يستقل معناه فإداعة عند المنطقيين وحروف عند النحاة نحو
 والي الأي وإن لم يكن كذلك بل كان مستقلا بالمفهومية فمعد دلالة

على الزمان أي ما كان من لازمة الثالثة كلمة عند المنطقيين فعل عند النحاة غرض بغير
 وبدن أي بدن الزمان اسم كزيد وقيل ناصب والمركبان جمع السكوت عليه تمام ما خبر
 أن كان محتملا للصدق الكذب مع قطع النظر عن خصوصيات المواد بخوزيد قائم ^{عطف على الغرض} لشيء
 أن لم يكن كذلك مثل ضرب لا تضرب ناقص أن لم يصح سكوت المخالب عليه بل كان
 منتظرا وتقييد أن كان أحد جزئيهما قيدا للآخر بخوزيد رجل فاضل غير تقييد
 أن لم يكن كذلك بخوب عليك وخمسة عشر الكل أن كان ذاتا أي تمام ماهية جزئية فخرج
 كالإنسان فإنه تمام حقيقة زيد عمرو وبكر وغيرهم وأدخالا في الحقيقة دخول الجزء في
 الكل تمام المشتركة بينه وبين غيره من مشاركات في ذلك الكل فجنس كالحیوان فإنه
 ليس تمام الحقيقة للإنسان بل جزؤها المشتركة بين حقيقة الغنم والبقر والفرس وغيرهم
 والآي وأن لم يكن تمام المشتركة بل يكون مخصوصا بالحقيقة واحدة ففصل بمعنى الفصل
 كالناطق بالنسبة إلى الإنسان أو كان خارجا عن الحقيقة مختصا بها خاصة مثل الناطق
 والكاتب والآي وأن لم يكن مختصا فعرض كل ما شئ المعروف بالكثير ما يعرف الشيء بجزء
 عن مشاركات أن كان بالأجزاء فقط كالجنس الفصل فحد وهو في اللغة المنع كانه يمنع
 دخول غير المعروف بالفتح فيه وخروج أفراد منه تام وأن كان بمجموعها أي بمجموع
 الأجزاء كتعريف الإنسان بأنه حيوان ناطق أو ناقص أن لم يكن بمجموع الأجزاء كقول
 الإنسان بأنه ناطق أو جسم ناطق والآي أن لم يكن بالأجزاء فقط بل بأمور خارجة
 بجزء وأما خارج فوسم بمعنى العلامة لأنه يعلم بالمعروف تمام أن كان بالأمور الخارج

حال كونه متضمنا مع الجزء اما واذا كان عن الجزء والجزء العام الجنس الخاص
 الفصل تعريف الانسان بالحيوان الضاحك والناطق الكاتب وناقض ان كان بالامر
 الخارجي فقط كتعريف الانسان بانه ضاحك او جسم ضاحك وشرط اي شرط العرف
 بالكسر ان يكون مساويا للمعروف بالفتح في الصديق يعنى متى صدق هو صدق هذا
 وبالعكس كالتاثير في تعريف الانسان اوضح منه فلا يصح بالاعم من المعروف كالحوان
 في تعريف الانسان ولا بالمساوى معرفة وجهالة كتعريف الابن بمن له الاب وبالعكس
 ولا بالاخفى كما تاملنا اسطقس فوق الاسطقسات ولا يصح اتحادهما التعريف
 بالعرض لعمام غير معتبر وجوزوا في الناقض ان يكون بالاعم كالتعريف للفظي القضية
 قول يحتمل الصديق والكذب حملية ان حكم فيه بانه هذا اذا كان مخوذا قائم والا
 اى وان لم يكن كذلك فشرطية متصلة ان كان الحكم فيه بان ان صدق هذا
 صدق ذلك مثل ان كانت الشمس طالعة فالنهار موجود ومنفصلة ان حكم فيه
 امان ان يصدق هذا او ذلك نحو هذا العا امان وج او فرد ثم القضية اما موجبة
 ان شئت النسبة اى كان الحكم فيه بثبوت شئ وشئ وسالبة ان رفعت النسبة اى
 كان الحكم فيه بنفى شئ عن شئ نحو زيد ليس بقائم ويسمى المحكوم عليه موضوعا
 والمحكوم به معمولا في الحملية ومقدرا وتاليا في الشرطية والقضية الحملية ان تشخص
 موضوعا اى كان موضوعها شئنا ام عيننا او جزئيا حقيقيا فاشخصية ومخصوصة نحو زيد
 عالم وان كان الحكم فيه على نفس الطبيعة فطبيعية لقولنا الانسان ليس بحبس الا اى و

ان لم يكن الموضوع شخصا ولا نفس الحقيقة محصورة ومسورة ان بين فيها كمية الافراد
اي قد را الافراد فيها كالا وبعضها سميت محصورة لحصر افراد موضوعها والمسورة مشتقة
من سور البلدة كما انه يحيط به كذلك اللفظ الدال على كمية الافراد يحصرها فسور الموضوع
الكلية كل ولا م الاستغراق وما يفيد مفادها وسور الجزئية بعض واحد السالبة الكلية
لا شئ ولا واحد الجزئية بعض ليس ليس بعض ليس كل الامثلة ظاهرة ومملة عطف
على محصورة ان لم تبين فيها كمية الافراد مع صلاحية نحو ان الانسان لغير خسر وايضا قسم
اخر للجمعية ان كان حرف السلب جزء من الموضوع فمعدلة الموضوع كقولنا اللادى حماد ومن
المحول فيسمى معدلة المحول نحو الحماد لادى ومن الطرفين فمعدلة الطرفين نحو اللادى
لا عالم وسميت معدلة عما زال عنها عدل فيها لحرف السلب عن معناه الموضوع وهو سلب
النسبة تسمية الكل باسم الجزء والاى ان لم يكن حرف السلب جزء فمعدلة ان كانت جملة
كقولنا زيد كاتب بسيطة ان كانت تلك القضية سالبة نحو زيد ليس بكاتب العبرى
الاعتبار للنسبة في كون القضية معدلة وبسيطة لان قولك زيد ليس بقائم ان كان
فيها حمل عدم القيام على زيد فمعدلة لان النسبة ايجابية وان كان المراد سلبا لقيامه
فبسيطة وهكذا وايضا تقسيم القضية باعتبار الكيفيات ان بين فيها كيفية النسبة من
الضرورة والادام والامكان والامتناع واللا ضرورة واللا دوام فموجّهة والوجهة امكان
ان كان رفعها بالجر حرف السلب عام ان سلبت الضرورة عن لا يجلبا وعن السلب
وخاص ان سلبت اى الضرورة عنها جميعا اى عن لا يجلبا السلب فقولها والوجهة

مبتلا وامكان خبر وعام وخاص صفة الامكان قسمان منه والقضية على التقدير
 الاول يسمى ممكنة عامة وعلى الثاني ممكنة خاصة اوفضل الودوام اوضرورة كل هذه
 الثلاثة بالرفع عطفت على قولها امكان القضية فيسمى على الاول مطلقة عامة فسميتها
 بالملطقة لان هذا هو المفهوم من القضية عند اطلاقها وعدم تقييدهابا لضرورة
 الدوام او غير ذلك من الجهات الاولى لان الحكم فيها غير مقيد بزوات من الازمنة الثلاثة
 وبالعامة لكونها اعم من الوجودية اللادائمة واللاضرورة وعلى الثاني اى الدوام الذى
 يدل على عدم تفكك النسبة لا على متنازع التفكك دائمة مطلقة وعلى الثالث اى
 الضرورة التى تدل على استحالة الانفكاك لوضرورية مطلقة قسميتها بدائمة وضرورية
 لاشتغالها بها وللملطقة لتقييدهما بالوصف ذاتا وصفيا حالان عن الدوام والضرورية
 فسميت القضية على الاول دائمة وضرورية مطلقة وعلى الثاني مشروطة عامة
 وعرفية عامة اوقمامعينا فوقتية مطلقة او غير اى غير معين فمنتشرة مطلقة وهذه
 الثمانية بمبادئ لان حقيقتها اما ايجاب فقط او سلب فقط مقبلا بالادوام او
 اللاضرورة الا لا يكون مقبلا بهما حالان عن الجهات المذكورة فيما قبل لكن
 الاول حال لما يجوز تقييدهما والثاني لا يجوز فالمطلقة العامة حينئذ تسمى
 وجودية لادائمة والادوام اشارة الى مطلقة عامة مخالفة للاصل فى وكيف
 موافقة فى الكم ووجودية لاضرورية واللاضرورة عبارة عن ممكنة عامة هكذا والمشرطة
 والعرفية العامتان مشروطة وعرفية خاصتين والادوام فيهما هو الالحاق

العام وأما المكنة العامة فمقيده باللا ضرورة فقط من الجانب لموافق فسميت مكنة خاصة
 وهذه القضايا السبع مركبات **التناقض** تنافي القضيتين لا مفرد من كاسماء والأرض
 ذاتا بواسطة وخصوصا مدة مع الاختلاف في الكيفية والكيفية جارية عن الإيجاب
 السلب الكلية هي الكلية الجزئية وفي لموجبتين في الجزئية والاتحاد فيما عداها ويتحقق في ^{صحيح} المختص
 بالاتحاد في الأمور الثمانية هي جدة الموضوع المحمول والمكان الزمان الجزء والكل بالإضافة و
 الشرط والقوة والفعل في المختصين بالاتحادها أي الأمور الثمانية مع المخالفة في الكم أي الكلية
 والجزئية **العكس** مستوي تبديل طرفي القضية مع بقاء الصدق فالموجبة كلية كانت
 جزئية تنعكس جزئية لأن الكلين قد تكدن بأن الجزئيتين قد تصدق أن السالبة تنعكس كلية
 ان كانت أي سالبة أيها أي الكلية والآي وان لم يكن كلية بل كانت جزئية فلا تنعكس أصلا
القياس قضيتان يستلزمان بصورتها قضية أخرى هي السمة بالنتيجة وهو القياس الاقتران
 ان لم يكن النتيجة بعينها ولا قيضا مذكورا فيه ولا بد فيه من وسط لا يصلح حكم الاكبر الى الاصغر
 ويسمى حالا وسط فان كان الوسط المذكور محمولا في القضية الاولى موضوعا في الثانية
 فشكل اول الكونه على نظم طبعي هو وصول الحكم من المحمول الى الموضوع بالاتكاف وبالعكس
 أي محمولا في الثانية وموضوعا في الاول فراجع لانه بعد غاية البعد منه ونحوها فهما أي في
 القضيتين فتان أي شكل ثان وموضوعا فيها فتالت واطلب الامثلة من المطولات فالاول
 شرطه ايجاب القضية الاولى كلية الثانية والشكل الثاني شرطه مخالفة المقدمتين مع كلية
 القضية الثانية وضروعا أي الاولى والثاني اربعة وان كانت القسمة العقلية يقضى ان يكون

ستة عشر نتيجة الأول المحصورات الأربع الثانية السالبتين للمناقاة أى بسبب اختلافات
 مقدمتيه في الكيف الشكل الثالث شرطه ايجاب القضية الأولى كلية احدهما فضر وبه ستة و
 بنتيجة جزئيتين للمناقاة أى بسبب مخالفة الواقعة بين مقدمتيه في الكم والرابع غامض أى
 خفي المعنى غير ظاهر الانتاج بعيد عن الفهم لكونه على غير النظم الطبيعي ضرورة النتيجة ثمانية استثنائ
 عطف على قوله واقتضى فان كانت القضية الأولى متصلة فوضع المقدم ينتج وضع التالي
 ورفع التالي رفع المقدم لا غير لا ينتج وضع التالي وضع المقدم ولا رفع المقدم رفع التالي
 للزوم أى لان لتالى لازم للمقدم ووجود الملزوم بدون اللازم محال ولا عكس لجواز
 عموم اللازم وان كانت منفصلة فالوضع الرفع والرفع الوضع ايها كان أى وضع
 احدا الجزئين ينتج رفع الآخر وبالعكس **والبرهان** قياس يقينى أى منسوب الى
 اليقين وهو الاعتقاد المتماثل المطابق الثابت واليقينيات أى القضايا اليقينية اصولها
 ستة بحسب الاستقراء اولها بدعيات هى القضايا التى يجزم العقل فيها بمجرد تصور طبيع
 وثانيها مشاهدات اما بحسب ظاهر فسميت حسيات او بحسب باطن فسميت جليات
 وثالثها متواترات وهى التى يحكم العقل فيها بواسطة السماع من جماعة كثيرة احوال
 العقل تواطؤهم على الكذب ورابعها معجزات وهى التى يحتاج العقل فيها لتخصيل الجزم
 الى مشاهدة مكررة وخامسها حدسيات وهى التى لا يحتاج العقل فيها الى مشاهدة
 وسادسها فطريات وهى التى يتصور العقل فى حكمها الى واسطة لا تغيب عن الذهن
 عند تصور الطرفين ويسمى قضايا قياساتها معها ايضا وغير البرهان جدل خطابة

وشعر وسفسطة فلاول الى الجدل مؤلف من المشهورات وعلى التي يطابق فيها اراء الكل
 او من المسلمات التي يسلم بها الخصم في المناظرة والثاني الى الخطابة مؤلف من المقبولات
 وهي التي تؤخذ ممن يعتقد فيه او المظنونيات وهي الحكم التي يحكم لها حكما راجحا
 مع تجويز نقضه والثالث الى الشعر مؤلف من المخيلات وهي التي يخيل بها فبت اشهر
 النفس منها قبضا وبسطا فتفر وترغب الرابع مؤلف من الوهميات وهي التي
 يتحكم بها الوهم والعمدة هو البرهان فافهم اني لتألفها من اليقينيات

تمام شذوهر مضية تصنيف مولوي مقبول احمد صاحب خايرة الله في اروس ابحان

ف اعلم ان الاسماء الواقعة على مسمياتها تسعة اقسام اولها الاسماء الواقعة على الذات
 البحت مع قطع النظر عن الصفات وغيرها من التوازي وثانيها الاسماء الواقعة على الشيء
 بحسب جزء من اجزائه كالحيوان الى الانسان وثالثها الواقعة عليه بحسب صفة غير
 قائمة بذاته كقولنا للشيء انه معلوم ومفهوم ومالك ومملوك ورابعها الواقعة عليه
 بحسب صفة سلبية كالعمى والبصير وخامسها الواقعة بحسب صفة حقيقية ولها اضافة
 الى المعلومات وكذا القدرة وسادسها صفة حقيقية مع سلبية كالمفهوم من القادر
 لا يعجز عن الشيء او عالم لا يعجز شيئا وسابعها صفة اضافية مع صفة سلبية كالاول
 بان معناه سابق غير مسبوق وثامنها الواقعة بحسب صفة قائمة بذاته كالعلم يقل على
 الزيد باعتبار صفة قائمة بذاته وتاسعها صفة حقيقية مع صفة اضافية بامور
 صفتية كعلم الغيب وسلبية لا يغيب عن علمه شيء هذا والله اعلم

رسالة مقولات عشرة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

المعلوم اذا نسب جوده اليه فلا يغلو من ان يأنى عنده او يوجب او يتساوى كالا الجانبين في الاول هو المستع بالذات كاجتماع النقيضين الضدين والمتنافيين وشريك الباري والثاني هو الواجب بالذات فلا يصح للعدم ولا يقبله نظر الى ذاته اصلا ولا لزوم اجتماع النقيضين او صحته كلاهما محالان والثالث هو الممكن بالذات بلا مكان الخاص هو لا يقتضى وجوده نظرا الى ذاته ولا لزوم الانقلاب الى الوجوب الذاتي وهو ايضا محال لا يقتضى عدمه لذاته ولا لزوم الانقلاب الى الامتناع الذاتي وهو ايضا محال فلما كان يمكن لا يقتضى جوده وعدمه بذاته كما علمت فلا بد لوجوده من علة موجدة وكذلك لعدمه لا بد من علة عدمية اذ لو لم يكن لوجوده او عدمه علة لزوم الترجيح بلا مرجح وبينا ان ذلك لم يكن وجوده او عدمه لذاته لعدم اقتضائه شيئا منهما وفرضنا عدم تانيه عاقبة ما بقى نسبة الوجود والعدم الى تلك الماهية المعلومة متساوية فاذا وجد احدهما دون الآخر لزوم الترجيح بلا مرجح ثم العلة تجب ان تكون موجبة بوجوده او معدية بتحقيق احدهما والا فاما ان يتساوى نسبة الوجود والعدم الى تلك الماهية مع تلك العلة او كانت نسبة الوجود الى تلك الماهية اولى بالقياس الى العلة نظر الى تلك العلة فنحن عند ما ان يكون الوجود بلا احباب من العلة وبلا وجوب فيه فلا منها ولا من ذات الماهية لان فرضها ممكنة بالذات ولا يتحقق لعدم نظر الى ولوية جانب الوجود وارجحية ورجوعية فعل الاول يلزم الترجيح بلا مرجح كما مر وهو محال على الثاني ايضا يلزم

جواز الترجيح بالمرجح وامكان المحال محال وذلك لانه اذا فرضنا وجود المعروض نظر الى
 العلة المرجحة غير الموجبة اما ان يجوز عدمه مع تلك الاولوية الحاصلة من تلك العلة ام لا
 وعلى الاول يلزم الترجيح بالمرجح وهو باطل على الثاني فعدم جواز العدم يوجب بالوجوب
 لان حد التقيضين اذا كان متعاضا كالنقيض الآخر ضروريا بالعكس فثبت الوجوب من العلة
 وهو المطلق ثم الممكن اما جوهر او عرض لانه اذا وجد في الخارج فاما ان يكون في موضوع او لا الاول
 هو الثاني الثاني هو الاول فالجوهر ما ليست بمادة واما مادي فهو الجوهر المجرد كالقول في عشرة و
 النفوس العقلية والانسانية والنوع الاول من المجرد لا تعلق له بالجسم اصل والنوع الثاني له
 تعلق بالجسم هو تعلق التدبير والتصرف والنفوس العقلية في افعالها والنفوس الانسانية
 في بدنها وتدبيرها وانفس مادتها وهو الهوى التي جزء الجسم واما مادي فاقترع بمادة
 وهو الصورة الجسمية النوعية فالمادة جزء مادي ان كانت نوعية فهو عنصر في انواع
 الاجسام واما مركب لمادة والصورة هو الجسم هو على اى الحكماء المتأثرين اما الاشراقيون
 والمتكلمون فلم يقيموا تقسيم اخر لانهم ينكرون الهويئتين الصورتين فالتكلمون ذهبوا الى الجوهر
 الفردي والاشراقيون الى بساطة الجسم المتكلمون ينكرون الجوهر المجزى ايضا واما
 العرض فاقسامه لاولية تسعة ايضا الاول لكم وهو عرض يقبل القسمة لذاته فان كان فيه
 جزء بالفعل قابلا للقسمة فان كان في جهة فهو الخط وان كان في الجهتين فهو السطح وان كان
 في الجهات الثلاثة فهو الجسم التعليمي وهذا ان كان قارا وان كان غير قار فهو الزمان المنضم للزمان
 من الاول الى لا يبدل بالانهاية على ما زعموا والثاني الكيف وهو عرض لا يقضى القسمة

ولا النسبة لذاته هو قد يكون فاعلم بالمدانيات كالكميات المستو مثل السواد والبياض وقد
 يكون فاعلم بالمجردات كالعلم بمعنى الصورة الحاصلة والقدرة والشجاعة وامثالها والثالث
 الاين هو عرض يحصل بسبب حصول لشيء في المكان والرابع الوضع هو عرض يحصل
 بسبب
 نسبة بعضها الى بعض نسبة الى الخارجيات والخامس متى هو عرض يحصل للشيء بسبب
 حصوله في الزمان والسادس الاضافة وهو عبارة عما هو نفس النسبة كالابوة والبنوة والسابع
 الحجة ويقال للملك ايضا وهو عرض للشيء بسبب ما يشتمل بحيث ينتقل بانتقاله كالهياة الحاصلة
 بالعلم التسليم لثامن الفعل هو عبارة عن التأثير التجدي في الزمان كالقطعة والتاسع
 الانفعال هو التأثير التجدي في الزمان كالاقطاع فهذا تسعة اقسام العرض كل واحد منها ^{عين}
 حال بسيط يندرج تحت انواع كثيرة والجوهر ايضا جنس عال مقول على ما تحت من الانواع يقال
 لكل واحد منها اي الجوهر وتسعة اقسام العرض مقولات لكونها محمولة على انواع من درجته
 تحتها في الاجناس العالية المسماة بالمقولات العشرة واحدة من الجوهر وتسعة من العرض وكل نوع
 صوحه يحصل في الخارج او في نفس الامر من درجته تحت واحد منها وكل واحد من المقولات
 اذا قيست الى مقولة اخرى فهي مائنة بالذات فلا يصح ان يصدق اثنتان منها على شيء واحد
 بالذات بمعنى انه يكون المقولتين اثني النوع واحد يجوز ان يكون احدهما ذاتيا والاخر
 عرضيا لشيء لحد واحد وكلاهما عرضيين للواحد فلا يصدقان بالذات على شيء بل احدهما بالذات
 والاخر العرضي فاعلم ان الجوهر بالمعنى المذكور يقابل العرض بالمعنى المذكور والجوهر نفسه مقولة
 ولاحظ وجنس عال مذاق في انواع المندرجة تحتها على هو مقبض الجنس نفسه حقيقة بسيطة

كما هو شأن الجنس العالي أما العرض فليس كذلك لأنه ليس بمقولة ولا جنس بل مقولة
والأجناس العالية هي الأقسام التسعة المذكورة فيجب أن لا يكون العرض المنقسم إليها ذاتيا لها
واللأن هو الجنس العالي للأقسام المذكورة ثم مطلق العرض بمعنى علم شامل للجوهر في الذهن
وهو بمعنى موجود في الموضوع بالفعل علم من الخارج والذهن فإذا حصلت هبة الجوهر كانت
مثلا ومطلق الجوهر بالمعنى الجنس في الذهن بناء على المذهب الصحيح من حصول الأشياء بانفسها
في الذهن يلزم كونها جوهر لأن الماهية محفوظة في لوجود ولا يضح الانقلاب بالذاتيات
ويلزم كونها عرضا لأنها موجودة بالفعل في الذهن الموضوع لأن الصورة الذهنية تظهر
في الذهن وليس يحتاج إليها لكن غاية الأمر أن هذا العرض لا ينافي في الجوهر كما عرفت أما
التناقض بين المقولات العشرة كمن يرد بها اشكال مشهور وهو أنه إذا تميزت الماهية الجوهرية
بناء على حصول الماهيات بانفسها وانتمها بالذاتيات في الموجودين فما زال العلم عنهم أخذ نفس
بجودة عز القواشع المادية والشخصات الوجودية وصارت نفس تلك الحقيقة محلا من حيث العلم
بالذهن معلوما نظر إلى نفس الذات من حيث هي علم هو الفرق بينهما فيكون كيف لا في الحصول
منه قوله الكيف مع أنها جوهر وكيف فيلزم منه المقولتين التباين بالذات على شيء واحد وهو محال
واجب تارة عنه بأن العلم كيف عندهم مسامحة تشبيها للأمور الذهنية بالأمور العينية وقد
اجيب عنه بأن العلم كيف بالفعل العام المأخوذ فيه لعرض العام كما أن العرض له كنهين لكن
الكيف بالمعنى العام ليس بمقولة متبانية فلا يلزم الفساد في المصدق على شيء واحد وقد يقال العلم
الذي هو من مقولة الكيف هو العلم الحقيقي عبارة عن حالة لا يمكنه تحصيل في الذهن عند حصوله

العلمية فالعلم بمعنى الصورة ليس بعلم حقيقة حتى يكون كيقاً وإنما يطلق العلم عليها نظر إلى علاقتها
ببنائها وبين الحالة الإدراكية المسماة بالعلم الحقيقي هي كأنها كانت تابعة للصورة فالكيف هو الحالة
الإدراكية والصورة العلمية جوهرية كانت مأخوذة من جوهرها وكما وكيف أو غير ذلك إن كانت
مأخوذة من مقولة أخرى فلا يلزم صدق لمقولاتين المتباينتين على أحد بالذات ^{الجب} هذا
سقطا اعتراض آخر هو أن إذا تصورنا القضية ثم صدقناها فالصورة والتصديق تعلقا بشئ
واحد مع أنهما نوعان متباينان فإمكان للعلم وجه السقوط أن العلم الحقيقي الذي ينقسم إلى الصورة
والتصديق هو الحالة الإدراكية وهي لا تتحد مع المعلوم في الصورة والتصديق للذات هما قسمان
للحالة الإدراكية متباينتان بالذات لا يتحدان مع معلومتها فكيف يلزم اتحادهما والعلم بمعنى
الصورة العلمية علم مجازي يتحد مع المعلوم والمتباينان لا يتحدان المتحد مع المعلوم متباين لأنه
ليس بعلم فليس تصوحيته ولا تصديق ثم علم أن الماهية جوهرية كانتا عرضية كما كانا
محتاجا إلى العلة الجاعلية فلا يمكن أن كان علة الحاجة فإمكان دولة لكانا أجابا بالذات فلا حاجة
إلى العلة لأن الوجود حاصل له بنفسه فلا يفيده العلة بته وأما امتناعه فلا يقبل الوجود فلا يفيده
العلة أيضا فحينئذ لم يكن محتاجا إلى العلة فوجوده حين ما وجد بلا علة فيلزم الترجيح
بالمرجح محتسبا الحاجة إلى العلة وهو يساوي بسبب الوجود والعدم إلى الماهية الممكنة دفعا للترجيح
بالمرجح وهو نفس المكان فثبت أن نشاط الحاجة إلى العلة لا يمكن حينئذ أن كان علة كقضية حارة
للنسبة بين الوجود والماهية فالاحتياج إلى العلة بالذات هو مفعول القضية وهي أن الممكن موجود
في الخارج ولا يخفى أن اثره جعل ومتعلقا بالذات ما يكون محتاجا بالذات هو نفس الماهية الممكنة

والمشاؤون لما ذهبوا الى الاول قالوا بالجعل المؤلف معناه ان اثر الجعل الى لعل الفاعلة مقفا
 الهيئة التركيبية الحتمية هي ان الممكن موجود ولا شراقيون لما ذهبوا الى الثاني قالوا
 بالجعل لتبسيط اي اثر الجاعل ومتعلقه بالذات نفس هية الممكن والوجود يتبع
 ذلك فاذا افاض لعل نفس الممكن انتزع منه الوجود لان الوجود ومفاد الحياة
 التركيبية اثر الجعل بل متعلقه ثانيا وبالعرض فالنزاع بين الجعل لتبسيط و
 المؤلف مبنى على النزاع في ان الامكان نفس الممكن وكيفية النسبة -

بسم الله الرحمن الرحيم

الرسالة المنتسبة الى المولى العلامة كمال ملته والدين السهاوى رحمة الله تعالى عليه

هذه الرسالة في نتائج الشكل الرابع :

بسم الله الرحمن الرحيم

اعلموا ايها الاحلام ان اكثر المنطقيين كالعلامة التقنازاني ومن تبعه هو الفاضل البهاري
 وغيرهما غفوا في اسفارهم شرط الشكل الرابع ايجابها مع كلية الصغرى واختلافها مع كلية
 احدهما بيانها يشترط في نتائج الشكل الرابع بنحسب الكم والكيف حد الامرين اما ايجابها مع كون
 الصغرى كلية واختلافها في الايجاب السلب مع كلية احدهما فالضرر وبالمنتج بهذا الشرط ثمانية
 الاول لصغرى موجبة كلية الكبرى موجبة كلية الثاني الصغرى موجبة كلية والكبرى موجبة جزئية
 الثالث لصغرى سالبة كلية الكبرى موجبة كلية الرابع الصغرى موجبة كلية والكبرى سالبة كلية
 الخامس لصغرى موجبة جزئية والكبرى سالبة كلية السادس لصغرى سالبة جزئية والكبرى موجبة

كلية السابع الصغرى موجبة كلية والكبرى سالبة جزئية الثامن الصغرى
 سالبة كلية والكبرى موجبة جزئية وسقطت ثمانية الأول للصغرى موجبة جزئية
 والكبرى موجبة كلية الثاني الصغرى موجبة جزئية والكبرى موجبة جزئية
 الثالث الصغرى سالبة كلية والكبرى سالبة كلية الرابع الصغرى سالبة جزئية
 والكبرى سالبة جزئية الخامس الصغرى سالبة كلية والكبرى سالبة جزئية السادس
 الصغرى سالبة جزئية والكبرى سالبة كلية السابع الصغرى موجبة جزئية والكبرى سالبة
 كلية الثامن الصغرى سالبة جزئية والكبرى موجبة جزئية وبعضهم كصاحب مختصر
 الميزان ما ذهب إلى هذا الشرط لعله الإله حسنا لأن بيان انتاج هذه الضروب المشروطة
 بهذا الشرط بالخلف أو بعكس لترتيب ثم النتيجة أو بعكس لمقدمتين أو بالرد إلى الثاني
 بعكس للصغرى والثالث بعكس للكبرى لا يجري في كل الضروب الثمانية على سبيل اليقين بل
 يجري في البعض على طريق القطع وهي خمسة من الثمانية المقبولة عند أكثر وفي البعض على
 سبيل الشرط والشك وهي ثلثة باقية بعد الخمسة لأن الخلف يجري في الأول والثاني والثالث
 والرابع والخامس دون البواقي والعكس يجري في الأول والثاني والثالث الثامن أيضا أن
 عكست السالبة الجزئية كما إذا كانت إحدى الخاصيتين إن ليس فليس عكس لمقدمتين
 يجري في الرابع والخامس لا غير والرد يجري في الثالث والرابع والخامس والسابع أيضا
 أن عكست السالبة الجزئية والأفلا بعكس الكبرى في الأول والثاني والرابع والخامس و
 السابع أيضا أن عكست السالبة الجزئية دون البواقي كذلك أفاد الفاضل ليزيد غير فبان

بالامرية اجزاء الدليل في هذه الثلاثة الاخيرة على سبيل الرب نقيض القطع في الخمسة
 المتقدمة على منهاج اليقين نقيض الرب لعدم وجد في هذه الثلاثة الاخيرة الاختلاف
 الموجب للعقم من حيث المقادير البسيطة مع وجود شرط الاكثر ان بعض الحيوان
 ليس بالإنسان كل فرس وناطق حيوان ينتج في الاول صدق السلب في الثاني صدق اليجاب
 وكذا لا نتج من الانسان فبرس بعض الحيوان والناطق انسان فان الصادق في الاول
 الايجاب في الثاني السلب بل ذهب الى شرطه الموجب لليقين اليجاب وعدم الاختلاف
 الموجب للعقم عدم اجتماع السلب الجزئية فرفعناه بشرط الشكل الرابع عدم اجتماع
 السلب الجزئية لا في مقدمة ولا في مقدمتين الا اذا كانت الصغرى موجبة جزئية
 فلا بد ان يكون الكبرى سالبة كلية فيجتمع السلب في هذه الحالة فهذا الشرط سقط احد
 من ستة عشرة ضرورة بقيت خمسة والقرينة الصريحة على هذا الشرط قوله اذا كانت
 الصغرى موجبة جزئية فلا بد ان يكون الكبرى سالبة كلية انتهى لان الاستثناء ينطبق على
 هذا الشرط ولا ينطبق على بشرط الذي ذكره اكثر المنطقيين كما هو ظاهر عند رابا لعلوم
 واما شرط الشكل الرابع بعد اجتماع الكليتين فيه فما ذهب اليه احد وايضا يخرج بهذا
 الشرط الضروريات الثلث من الثمانية المنتجة المقبولة عند اكثر ومن الخمسة المقبولة عند
 صاحب المختصر فيبقى الخمس الاثنان هذا لا يخفى عند التجاريد وايضا ياتني وجود هذا الشرط
 اي عدم اجتماع الكليتين في الاستثناء المذكور لان في المستثنى بيان موجبة جزئية و
 سالبة كلية فمن اين يجمع في الكليتان فكيف الاستثناء فمن نبع هذا الشرط فهو بعد

تدبره لا بعد علمه وکین الاختصار من السلب الجزئية هذه العبارة شرط عدم اجتماع
 الحصتين فيه اذا اريدت بالحصتين حصه السلب حصه الجزئية وباللام لام العهد و
 الاقلا وهكذا بالسين مثاب لصاد ومعها الخاء المنقوطة مقام الحاء ولكن الذهن لا يتبادر
 الى مقصودهما بل يتشوش في المختصر الذي يتبادر الذهن الى مقصوده ولا يتشوش للعقل في
 ادراكه معنى ما ذكرناه اى عدم اجتماع السلب الجزئية فيه وفق هذا البيان يعون الله المستعان
 احقر خلائق الله الولي محمد علي بن مفتح يار محمد الذي المليا بادى مولدا والاسلام ابادى
 مسكنا فالحمد لله الذي علمنى الصيغ والصلوة على محمد والذى نطق الفصيح فقط

خاتمة المطبوع

الحمد لله الذى شرخ صدور العالمين بتصورات قائل الحكمة وروح قلوب العارفين
 بتصديقات انوار الحقيقة والصلوة والسلام على من علم العرفاء والعلماء بطرقه النقية على
 آله واصحابه حماة ما نزلته الخفية وهداة ما هم شرغته البهية اما بعد ان مجموعة منيت
 رسا كل منطق بعد تصحيح وازالة اغلاط ومخوز والكذوافرا باه جنورى سنة ١٢٩٢ هـ محرم سنة ١٣٠٠ هـ
 ومطبع مجيدى واقع كاينور حسب ايامى الحاج المولوى محمد سعيد صاحب
 خطه لله تعالى عن نشر التواصب باهتمام راجى رحمة ربه الوحي محمد عبد الحميد طليع انتقام
 وپيرايه انتظام دربر كشیده مطبوع طبلع مشتاقان گرديد

